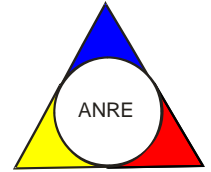

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE
REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

**Raport anual al
Autorității Naționale de Reglementare în
domeniul Energiei
privind determinarea prețurilor și
tarifelor reglementate**

1 noiembrie 2016

CUPRINS

1. Introducere	3
2. Evoluția prețurilor și tarifelor reglementate în anul 2016	4
2.1. Energie electrică	4
2.2. Gaze naturale	30
3. Perspective 2017 și concluzii.....	46
3.1. Energie electrică	46
3.2 Gaze naturale	49

1. Introducere

Acest document constituie raportul realizat de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei - ANRE în vederea îndeplinirii obligațiilor de raportare cuprinse în prevederile art. 1, alin. (7) din *Ordonanța de Urgență a Guvernului (OUG) nr. 33 /2007 privind organizarea și funcționarea ANRE aprobată prin Legea nr. 160 /2012*, obligații privind determinarea prețurilor și tarifelor reglementate aprobate pentru anul următor.

Aprobarea tarifelor reglementate aferente serviciilor specifice sectorului energiei electrice se realizează în conformitate cu prevederile art. 9 alin.(1) lit.b) din *Ordonanța de Urgență a Guvernului (OUG) nr. 33 /2007 privind organizarea și funcționarea ANRE aprobată prin Legea nr. 160 /2012* până cel târziu la 15 decembrie a anului curent. În vederea respectării prevederilor legale menționate, potrivit reglementărilor emise de ANRE, în perioada octombrie-noiembrie a fiecărui an se realizează colectarea și analizarea datelor pentru stabilirea tarifelor reglementate. În aceste condiții raportul prezintă evoluțiile anului 2016 și creionează perspectiva anului 2017 în baza datelor preliminare provenite de la producătorii, furnizorii și operatorii de rețea din sectorul energiei electrice și gazelor naturale.

Conform **calendarului de eliminare a tarifelor reglementate pentru energie electrică**, prevăzut de Memorandumul de Înțelegere semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană în data de 13 martie 2012, în anul 2016 au fost parcurse etapele 10 și 11 de eliminare a tarifelor reglementate, procentele de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții finali care nu au uzat de eligibilitate fiind: 100 % din consumul clienților non-casnici și 60 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 10 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2016 - 30.06.2016); 100 % din consumul clienților non-casnici și 70 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 11 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2016 - 31.12.2016).

În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare*, **piața de gaze naturale** este compusă din piața reglementată și piața concurențială. Prețurile reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare furnizor licențiat și pe categorii de clienți, în funcție de configurația sistemelor prin care se realizează furnizarea gazelor naturale. Prețurile sunt de tip monom și cuantifică costurile fixe și variabile legate de realizarea activității de furnizare în regim reglementat.

La data de 11 octombrie 2016, a fost aprobată *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 64/2016 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*. Acest act normativ a modificat prevederile art. 181 alin. (5) din Lege, în sensul că până la data de 31 martie 2017 prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației se stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerului de resort.

Pentru a continua armonizarea și punerea în aplicare a unei legislații secundare corespunzătoare pentru dezvoltarea pieței interne de energie, ANRE va urmări și în anul 2017 punerea în aplicare a celor mai bune practici europene, adaptate la specificul național, într-un

proces consultativ obligatoriu bazat pe criterii transparente de luare a deciziilor, încurajarea investițiilor în rețele inteligente, informarea și protecția consumatorilor.

Punerea corectă în aplicare a prevederilor celui de-al treilea pachet legislativ în domeniul energiei și ale dispozițiilor Codurilor europene de rețea sunt de asemenea, elemente cheie al politicii economice europene și oferă un pas important spre integrarea progresivă pe piețele de energie.

2. Evoluția prețurilor și tarifelor reglementate în anul 2016

2.1. Energie electrică

Producere

Prețurile și cantitățile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe anul 2016 au fost stabilite la sfârșitul anului 2015, în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță*, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 83/20.11.2013**, cu modificările și completările ulterioare.

Ținând cont de prevederile *Metodologiei* aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 83/2013**, consumul prognozat a fi furnizat la tarife reglementate în anul 2016 a fost asigurat prin preluarea pe contracte reglementate numai a unor cantități de energie electrică produse de grupuri/centrale hidroelectrice și nuclearelectrice, astfel:

- de la S.C. Hidroelectrică S.A.: 2,7 TWh, la un preț mediu de 120,03 lei/MWh (aproximativ egal cu prețul mediu din contractele reglementate aferente anului 2015) – prin **Decizia ANRE nr. 2561 din 16.12.2015**;
- de la S.N. Nuclearelectrică S.A.: 1,5 TWh, la un preț mediu de 162,71 lei/MWh (cu 2,6% mai mare decât prețul mediu din contractele reglementate aferente anului 2015) – prin **Decizia ANRE nr. 2562 din 16.12.2015**,

cu un total de 4,2 TWh, la un pret mediu de 135 lei/MWh (comparativ, valorile aferente anului 2015 fiind 6,4 TWh la un preț mediu de 133,7 lei/MWh).

La stabilirea prețurilor reglementate aprobate pentru anul 2016 s-a avut în vedere faptul că, începând cu anul 2015, conform prevederilor *Legii nr.11/2015 privind aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului (OUG) nr. 102/2013*, publicată în Monitorul Oficial nr. 24 din 13 ianuarie 2015, impozitul pe construcții s-a redus de la 1,5% la 1%. Deoarece în calculul prețurilor reglementate aprobate pentru anul 2015 a fost inclus costul justificat aferent impozitului pe construcții la valoarea de 1,5% conform prevederilor *OUG nr. 102/15.11.2013* în vigoare la data stabilirii acestor prețuri, costurile efectiv înregistrate de S.C. Hidroelectrică S.A. și S.N. Nuclearelectrică S.A. în anul 2015 au fost mai mici decât costurile considerate justificate. Pentru a se compensa jumătate din diferența aferentă procentului de 0,5% cu care a fost redus impozitul pe construcții în anul 2015, valoarea profitului reglementat pentru anul 2016 s-a stabilit la o valoare inferioară valorii maxime de 4% din costurile totale justificate prevăzută în *Metodologia* aprobată prin **Ordinul ANRE 83/2013**.

Valoarea unitară corespunzătoare acestei reduceri este de -1,67 lei/MWh în cazul S.C. Hidroelectrică S.A., respectiv -1,56 lei/MWh în cazul S.N. Nuclearelectrică S.A.

În cazul S.C. Hidroelectrică S.A., la calculul prețurilor reglementate aprobate pentru anul 2015 a fost inclusă o componentă de venituri suplimentare de -21,23 lei/MWh. Spre deosebire de anul 2015, la stabilirea prețurilor reglementate ale S.C. Hidroelectrică S.A. pentru anul 2016 nu a fost luată în considerare nici o componentă de costuri/venituri suplimentare necesar a fi recuperate, ca urmare a faptului că nu a fost îndeplinită condiția prevăzută la art. 11 lit. c) din *Metodologia* aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 83/2013**.

Producerea energiei din surse regenerabile de energie

Legea 122/2015 pentru aprobarea unor măsuri în domeniul promovării producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și privind modificarea și completarea unor acte normative prevede la art. 5 alin. (1) elaborarea hotărârii de Guvern prin care urmează să se aprobe schema de ajutor de stat pentru sprijinirea producerii energiei din surse regenerabile de energie în centrale electrice cu puteri instalate sub 500 kW pe centrală, **prin prețuri reglementate definite pe fiecare tehnologie**, în conformitate cu prevederile *Regulamentului nr. 651/2014 al Comisiei Uniunii Europene din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă*.

În vederea elaborării proiectului acestei hotărâri a Guvernului, la nivelul Ministerului Energiei a fost format un grup de lucru în cadrul căruia ANRE a prezentat în detaliu problemele legate de implementarea și aplicarea schemei de sprijin prin prețuri reglementate, în vederea stabilirii principiilor de funcționare a acestei scheme, în funcție de strategia energetică care se dorește a fi promovată.

Producerea de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență

Modificări legislative

Ordinul ANRE nr. 4/2016 privind modificarea și completarea *Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus*, aprobate prin *Ordinul ANRE nr. 84/2013*, prin care se clarifică unele aspecte legate de modul de realizare a analizei de supracompensare/ante-supracompensare și permite creșterea nivelului de transparență a acesteia;

Ordinul ANRE nr. 24/2016 pentru modificarea *Ordinului ANRE nr. 119/2013 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia* prin care s-a modificat valoarea contribuției pentru semestrul II 2016, determinată în conformitate cu prevederile *Metodologiei de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență* aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 117/2013**, pe baza costurilor și veniturilor, inclusiv din supracompensarea corespunzătoare perioadei de evaluare 01.01.2015 - 31.12.2015, estimate pentru iunie – decembrie 2016 și a corecției (costuri – venituri) aferente semestrului I al anului 2016;

Ordinul ANRE nr. 68/2016 privind aprobarea prețului de referință și a prețurilor reglementate pentru energia electrică, aplicabile în anul 2017 producătorilor de energie electrică și termică în

cogenerare, care beneficiază de bonus (abrogă Ordinul ANRE nr. 152/2015 privind aprobarea prețului de referință și a prețurilor reglementate pentru energia electrică, aplicabile în anul 2016 producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare, care beneficiază de bonus);

Ordinul ANRE nr. 28/2016 *privind modificarea și completarea Procedurii de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 115/2013;*

Ordinul ANRE nr. 53/2016 *privind prorogarea termenelor prevăzute la art. 5 alin. (2) lit. b) și lit. c) și art. 7 alin. (1) și alin. (3) lit. b) din Procedura de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 115/2013;*

Ordinul ANRE nr. 48/2016 *privind abrogarea Ordinului ANRE nr. 38/2012 pentru aprobarea valorilor de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică, respectiv de energie termică și a factorilor de corecție aplicabili la nivel național;*

Ordinul ANRE nr. 49/2016 *privind modificarea și completarea Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă, în cogenerare de înaltă eficiență, aprobat prin Ordinul ANRE nr.114/2013.*

Evoluția prețurilor și bonusurilor pentru producerea energiei electrice în cogenerare de înaltă eficiență și a prețurilor pentru producerea energiei termice în cogenerare de către producătorii care beneficiază de schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență.

Determinarea prețurilor și bonusurilor pentru producerea energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență pentru producătorii de energie electrică în cogenerare, care beneficiază de schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, precum și a prețurilor pentru energia termică produsă în cogenerare pentru anul 2016 se realizează prin aplicarea, în principal, a următoarelor reglementări:

- **Hotărârea Guvernului nr. 1215/2009** privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, cu modificările ulterioare;
- **Ordinul ANRE nr. 15/2015** pentru aprobarea *Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, cu modificările și completările ulterioare;*
- **Ordinul ANRE nr. 84/2013** de aprobare a *Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus modificările și completările ulterioare* (Ordinul ANRE nr. 16/2014, Ordinul ANRE nr. 4/2016);
- **Ordinul ANRE nr. 114/2013** privind aprobarea *Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă în cogenerare de înaltă eficiență;*
- **Ordinul ANRE nr. 115/2013** pentru aprobarea *Procedurii de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare, cu modificările și completările ulterioare;*

- **Ordinul ANRE nr. 116/2013** pentru aprobarea *Regulamentului privind stabilirea modului de colectare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și de plată a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență*;
- **Ordinul ANRE nr. 117/2013** pentru aprobarea *Metodologiei de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență*;
- **Ordinul ANRE nr. 119/2013** pentru aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia, cu modificările ulterioare.

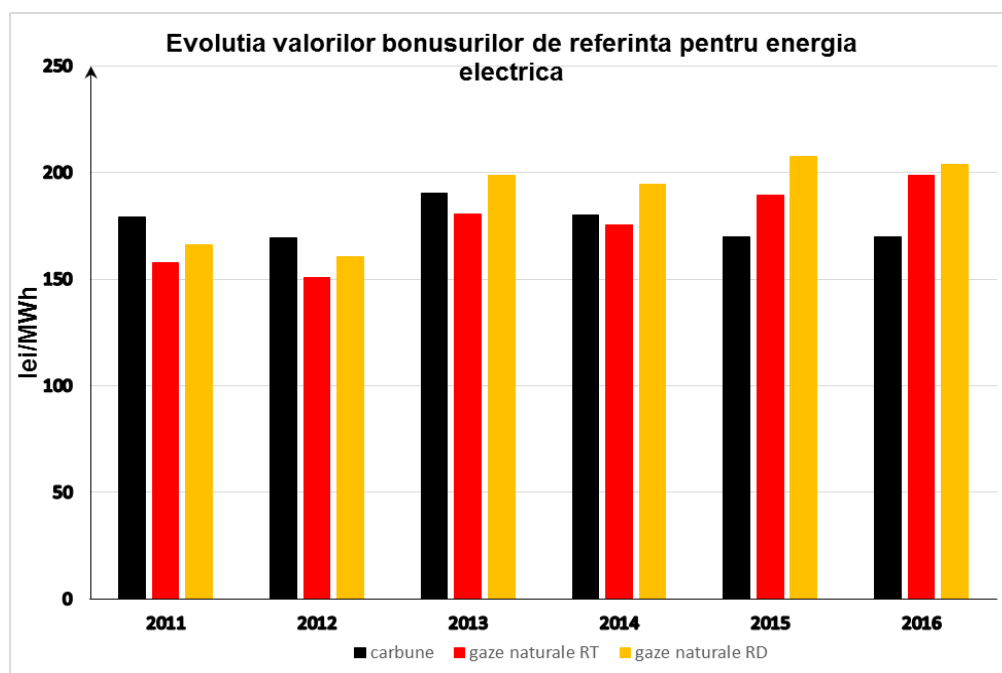
ANRE aprobă anual, prin ordin, valorile **prețului de referință și ale prețurilor reglementate pentru energia electrică** aplicabile producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare care beneficiază de bonus, **valorile bonusurilor de referință** pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și **valorile prețurilor de referință pentru energia termică** produsă în cogenerare aferente celor trei tipuri de combustibil majoritar (combustibil solid, gaze naturale din rețeaua de transport, gaze naturale din rețeaua de distribuție), pentru toată perioada de aplicare a schemei de sprijin.

*Prețul de referință și prețurile reglementate pentru energia electrică livrată din centrale de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare sunt stabilite în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 15/2015** cu modificările și completările ulterioare, iar pentru anul 2016, prin prevederile **Ordinului ANRE nr. 152/2016**, au următoarele valori, exclusiv TVA:*

<i>Tip preț energie electrică</i>	<i>lei/MWh</i>
Preț de referință	145,68
Preț reglementat ore de zi	159,77
Preț reglementat ore de noapte	117,48
Preț reglementat zi/noapte pentru producători ce dețin numai unitați nedispecerizabile	145,68

Valorile *bonusului de referință* pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență sunt stabilite în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 15/2015** cu modificările și completările ulterioare, pentru anul 2016, prin prevederile **Ordinului ANRE nr. 153/2015**, valorile acestuia pentru primii șase ani de aplicare ai schemei de sprijin, exclusiv TVA, în funcție de tipul combustibilului majoritar utilizat în centrală, sunt:

<i>Tip combustibil</i>	<i>Bonus an 1 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 2 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 3 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 4 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 5 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 6 (lei/MWh)</i>
combustibil solid	205,65	195,79	190,37	179,97	177,95	169,76
gaze naturale din rețeaua de transport	221,01	217,17	212,64	207,97	202,96	198,49
gaze naturale din rețeaua de distribuție	222,18	218,67	215,05	211,36	207,61	203,89

Prețul de referință pentru energia termică produsă în cogenerare este stabilit în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 15/2015** cu modificările și completările ulterioare, pentru anul 2016, prin **Ordinului ANRE nr. 153/2015**, valorile acestuia pentru primii șase ani de aplicare ai schemei de sprijin, exclusiv TVA, diferențiate după tipul de consum, pentru populație, respectiv noncasnic, sunt:

a) energie termică destinată consumului populației

Tip combustibil	Preț energie termică an 1 (lei/MWh)	Preț energie termică an 2 (lei/MWh)	Preț energie termică an 3 (lei/MWh)	Preț energie termică an 4 (lei/MWh)	Preț energie termică an 5 (lei/MWh)	Preț energie termică an 6 (lei/MWh)
combustibil solid	86,45	89,13	90,01	90,49	90,08	91,12
gaze naturale din rețeaua de transport	114,37	118,60	120,00	120,75	120,11	121,75
gaze naturale din rețeaua de distribuție	144,74	148,47	151,83	150,85	149,99	152,19

b) energie termică destinată consumului noncasnic

Tip combustibil	Preț energie termică an 1 (lei/MWh)	Preț energie termică an 2 (lei/MWh)	Preț energie termică an 3 (lei/MWh)	Preț energie termică an 4 (lei/MWh)	Preț energie termică an 5 (lei/MWh)	Preț energie termică an 6 (lei/MWh)
combustibil solid	86,45	89,13	90,01	90,49	90,08	91,12
gaze naturale din rețeaua de transport	156,55	162,87	164,95	166,08	165,12	167,57
gaze naturale din rețeaua de distribuție	168,45	178,53	176,97	180,67	184,17	187,74

Conform **Ordinului ANRE nr. 84/2013** de aprobare a *Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus*, cu completările ulterioare, prin aplicarea analizei de ante-supracompensare, bonusurile acordate producătorilor pentru anul următor vor fi ajustate, după caz, corespunzător supracompensării prognozate pentru anul următor.

Prețurile reglementate pentru energia termică livrată sub formă de apă fierbinte, precum și valorile bonusurilor pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în SEN pentru fiecare dintre centralele de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare au fost stabilite prin decizii individuale ANRE, în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 15/2015** cu modificările și completările ulterioare și cu prevederile **Ordinului ANRE nr. 153/2015**.

Contribuția pentru cogenerarea de înaltă eficiență

ANRE aprobă anual, prin ordin, valoarea contribuției pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență. În cazul unor variații mai mari de $\pm 2,5 \%$, prin ordin ANRE, această valoare poate fi modificată semestrial.

Valoarea *contribuției pentru cogenerare* aplicată în anul 2016 s-a determinat în conformitate cu prevederile **Ordinului ANRE nr. 117/2013** de aprobare a *Metodologiei de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență*, pe baza costurilor prognozate pentru plata bonusurilor și administrării schemei de sprijin și a necesarului de venituri ale schemei de sprijin pentru anul 2016 luând în considerare consumul estimat de energie electrică al consumatorilor din România, precum și încasările de la producători a sumelor determinate de ANRE în urma analizei de supracompensare. Au fost avute în vedere corecțiile costurilor și veniturilor schemei de sprijin aferente perioadei 1 ianuarie - 31 august 2015 precum și ale costurilor și veniturilor estimate pentru lunile septembrie - decembrie 2015.

Prin aplicarea **Ordinului ANRE nr. 84/2013** de aprobare a *Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus* cu completările ulterioare, producătorii trebuie să returneze sumele corespunzătoare supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare respective. În trimestrul I al anului 2016, ANRE a efectuat analiza de supracompensarea pentru perioada de evaluare 1.01.2015-31.12.2015.

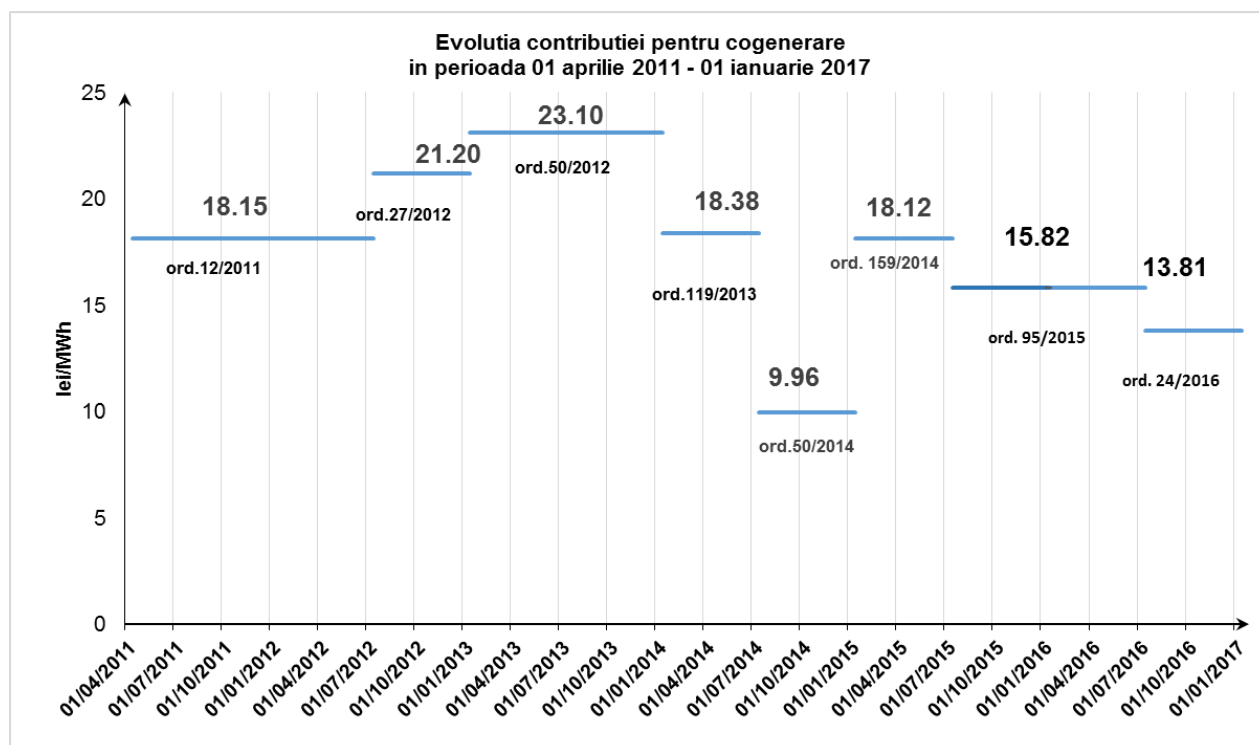
Costurile prognozate pentru plata bonusurilor pentru anul 2016 sunt determinate ca fiind produsul dintre valoarea unitară a bonusului, în vigoare pentru perioada pentru care se face calculul, corespunzător fiecărei/fiecărui centrale/producător și cantitățile estimate de ANRE de energie electrică calificate ca fiind produse în cogenerare de înaltă eficiență și vândute, estimare realizată conform prevederilor **Ordinului ANRE nr. 84/2013**, precum și pe baza punerilor în funcțiune din anii 2015 și 2016. Cantitățile de energie electrică din producția centralelor ce urmau a se pune în funcțiune, prognozate a se califica pentru bonus, s-au determinat în conformitate cu *Procedura*

de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 115/2013**.

Valoarea determinată a contribuției pentru cogenerare aplicată în semestrul I al anului 2016 a fost de **15,82 lei/MWh**, exclusiv TVA, și a fost aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 95/2015**.

Valoarea contribuției pentru semestrul al II-lea al anului 2016 s-a modificat prin evaluarea din luna iunie 2016 a costurilor și veniturilor schemei de sprijin realizate precum și a celor prognozate până la finalul anului și este de **13,81 lei/MWh**, exclusiv TVA, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 24/2016**.

Evoluția contribuției pentru cogenerare în perioada 2011-2016 este prezentată în figura următoare:

Trimestrial, ANRE publică pe pagina de internet rapoarte de monitorizare a schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă.

Producerea de energie electrică și termică în cogenerare pentru producătorii care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență

ANRE aprobă anual, valorile prețului de referință și ale prețurilor reglementate pentru energia termică livrată în SACET din unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, aferente celor cinci tipuri de combustibil majoritar (combustibil solid, combustibil lemnos, biomasă agricolă, gaze naturale din rețeaua de transport, gaze naturale din rețeaua de distribuție).

*Prețurile de referință și prețurile reglementate pentru energia termică livrată în SACET din unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență sunt stabilite în concordanță cu prevederile **Ordinului ANRE nr. 111/2014** privind aprobarea *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență*, iar pentru anul 2016, prin prevederile **Ordinului ANRE nr. 156/2015**, au fost aprobate următoarele valori (exclusiv TVA):*

<i>Tip combustibil</i>	<i>Preț de energie termică cu obligația achiziționării de certificate de CO₂ (lei/MWh)</i>	<i>Preț de energie termică fără obligația achiziționării de certificate de CO₂* (lei/MWh)</i>
combustibil solid	109,84	109,83
combustibil lemnos	154,26	154,25
biomasă agricolă	162,64	162,63
gaze naturale din rețeaua de transport populație	139,11	139,10
gaze naturale din rețeaua de distribuție populație	179,27	179,27
gaze naturale din rețeaua de transport noncasnici	173,95	173,94
gaze naturale din rețeaua de distribuție noncasnici	212,10	212,09

*datorită numărului redus de centrale care au obligația achiziționării de certificate de CO₂ diferențele între cele două prețuri sunt ne semnificative

Activități cu caracter de monopol în sectorul energiei electrice - tarife reglementate

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (1) al *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare*, tarifele reglementate pentru activitățile cu caracter de monopol din sectorul energiei electrice sunt:

- **tarifele reglementate pentru serviciile de transport și de distribuție** a energiei electrice, precum și **prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă** tranzitată prin punctele de delimitare a instalațiilor utilizatorilor față de instalațiile operatorilor de rețea, percepute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de operatorii de distribuție a energiei electrice;
- **tarifele reglementate pentru serviciul de sistem și prețurile reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem**, percepute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de producătorii furnizori de servicii tehnologice de sistem;
- **tarifele reglementate de racordare la rețelele electrice de interes public**, percepute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de operatorii de distribuție a energiei electrice utilizatorilor care solicită racordarea locurilor lor de producere, producere și consum sau consum la rețelele electrice de interes public;
- **tariful reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică**, perceput de acest operator participanților la piețele centralizate de energie electrică și de certificate verzi.

Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice

Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice practicate în cursul anului 2016 de C.N. Transelectrica S.A., în calitate de operator de transport și de sistem (OTS) au fost aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 89/2015** și **Ordinul ANRE nr. 93/2015**, pentru prima jumătate a anului, respectiv prin **Ordinul ANRE nr. 27/2016**, cu completările ulterioare, pentru cea de-a doua jumătate a anului.

Aceste tarife au fost determinate în baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice*, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 53/2013**, care a fost modificată și completată prin **Ordinul ANRE nr. 87/10.06.2015**.

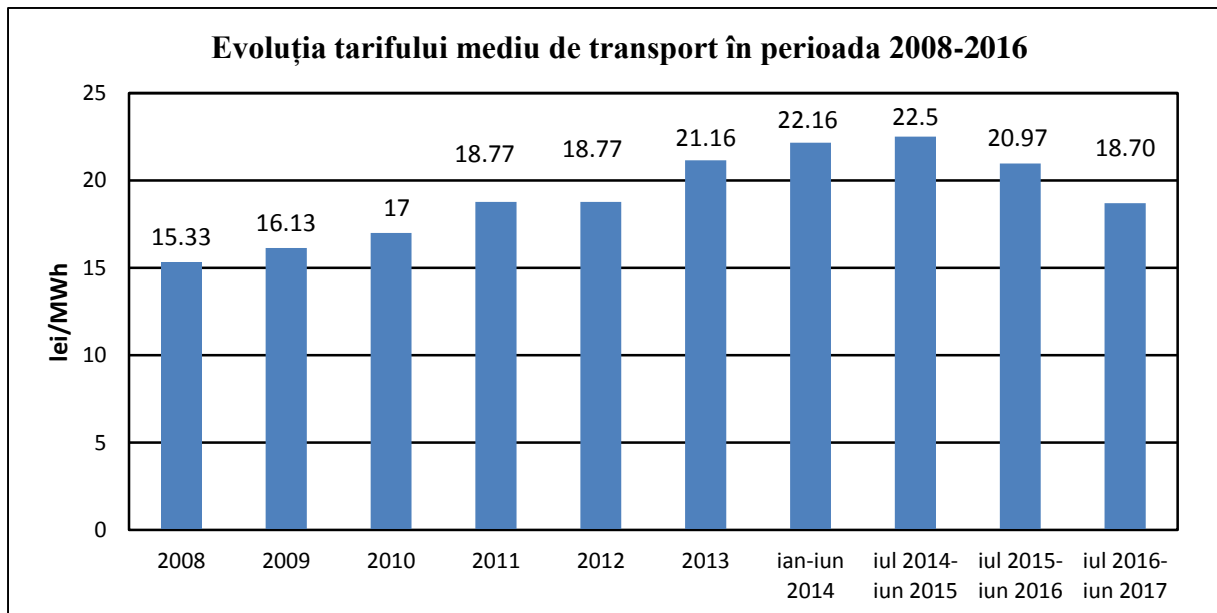
În aplicarea prevederilor metodologice menționate, în perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2016 s-au aplicat următoarele tarife pentru serviciul de transport:

- tariful mediu de transport – 20,97 lei/MWh, în scădere cu 6,8 % față de valoarea aprobată pentru perioada tarifară anterioară (respectiv 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015);
- tariful mediu de introducere a energiei electrice în rețele (T_G) - 2,57 lei/MWh, cu o variație între 0 și 4,57 lei/MWh pentru cele 7 zone de injecție, în scădere cu un procent situat între 58 % pentru zona Dobrogea regenerabile și 100 % pentru zonele Transilvania Nord, Transilvania Centrală și Moldova față de tarifele anterioare;
- tariful mediu de extragere a energiei electrice din rețele (T_L) – 18,14 lei/MWh, cu o variație între 15,26 și 19,57 lei/MWh pentru cele 8 zone de extragere, în scădere cu un procent de 58 % pentru toate zonele de extragere.

La data de 1 iulie 2016 a început al treilea an al celei de-a treia perioade de reglementare, pentru care au fost aprobate următoarele tarife pentru serviciul de transport:

- tariful mediu de transport – 18,70 lei/MWh, în scădere cu 10,8 % față de valoarea aprobată pentru perioada tarifară anterioară (respectiv 1 iulie 2015 – 30 iunie 2016);
- tariful mediu de introducere a energiei electrice în rețele (T_G) - 0,85 lei/MWh, cu o variație între 0 și 1,52 lei/MWh pentru cele 7 zone de injecție;
- tariful mediu de extragere a energiei electrice din rețele (T_L) – 17,77 lei/MWh, cu o variație între 15,26 și 19,02 lei/MWh pentru cele 8 zone de extragere;

Evoluția tarifului mediu de transport în perioada 2008-2016 se prezintă în figura următoare:

Scăderea cu 10,8 % a tarifului mediu de transport, începând cu 1 iulie 2016 față de tariful mediu aprobat pentru perioada tarifară 1 iulie 2015 – 30 iunie 2016 a rezultat ca urmare a creșterii consumului de energie electrică în anii 2015 și 2016, inclusiv a exportului, a reducerii prețului de achiziție a energiei electrice necesare pentru acoperirea consumurilor proprii tehnologice în rețeaua electrică de transport față de prețul prognozat, precum și ca rezultat al reducerii semnificative a inflației realizate în anul 2015 și 2016 față de prognozele anterioare ale Comisiei Naționale de Prognoză, utilizate la proiectarea tarifelor.

Tariful reglementat pentru schimburile de energie electrică cu țările perimetrice perceput de operatorul de transport și de sistem

Tariful reglementat pentru schimburile de energie electrică cu țările perimetrice este perceput de operatorul de transport și de sistem pentru utilizarea Sistemului Electroenergetic Național pentru schimburile de energie electrică programate cu țările perimetrice și a fost aprobat prin **Ordinul ANRE nr. 50/2016** la valoarea de 0,5 euro/MWh, exclusiv TVA.

Operatorii de transport și de sistem percep tariful pentru schimburile de energie electrică cu țările perimetrice pentru utilizarea sistemelor naționale de transport pentru import/export și tranzit, potrivit mecanismului de compensare stabilit în conformitate cu prevederile art. 13 din *Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009*

privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 și ale Regulamentului (UE) nr. 838/2010 al Comisiei din 23 septembrie 2010 privind stabilirea orientărilor referitoare la mecanismul compensărilor între operatorii de sisteme de transport și abordarea comună de reglementare în domeniul stabilirii taxelor de transport. Mecanismul de compensare se aplică în urma încheierii Contractului multi-anual ITC de decontare și clearing, semnat la data de 3 martie 2011 de toți operatorii de transport și de sistem participanți la mecanism, inclusiv de C.N.T.E.E. Transelectrica S.A. și de către ENTSO-E.

Tarifal pentru schimburile de energie electrică cu țările perimetrice se calculează ex-ante de către ENTSO-E, în conformitate cu Contractul multi-anual ITC de decontare și clearing menționat conform unei metode care este descrisă și în cadrul Procedurii Operaționale *“Mecanismul de compensare a efectelor utilizării rețelelor electrice de transport pentru tranzite de energie electrică între Operatorii de Transport și de Sistem”*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 6/2010, cu modificările ulterioare.

Potrivit mecanismului de compensare, se constituie un fond de compensare a efectelor tranzitelor de energie electrică, care se finanțează în parte prin aplicarea de către operatorii de transport și de sistem a tarifului pentru schimburile de energie electrică cu țările perimetrice, respectiv pentru exporturile nete și importurile nete programate din/spre țările perimetrice prin sistemele electroenergetice naționale. O țară de margine („edge country”) contribuie la fondul de compensare pentru importul/exportul/tranzitul din/spre țările perimetrice cu suma rezultată din aplicarea de către operatorul de transport și de sistem a tarifului pentru schimburile de energie electrică cu țările perimetrice.

Astfel, operatorul de transport și de sistem aplică acest tarif tuturor tranzacțiilor de import, export și tranzit de energie electrică, programate cu sistemele electroenergetice ale țărilor perimetrice, respectiv cu Ucraina și Moldova (numai în cazul funcționării în sincronism cu SEN a unei părți din sistemul energetic moldovenesc).

Tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice

La sfârșitul anului 2015 au fost aprobate, **prin Ordinele ANRE de la nr. 168 până la nr. 175 din 2015**, tarifele specifice **pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, care se aplică de operatorii de distribuție concesionari în anul 2016**.

La determinarea acestor tarife au fost aplicate prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice*, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 72/2013**, cu modificările și completările ulterioare. Conform prevederilor metodologice menționate, au fost determinate și aplicate corecțiile de închidere a ultimelor patru luni ale anului 2014, cele care au rezultat din datele estimate a fi realizate în anul 2015, precum și corecțiile care au rezultat din aplicarea modificărilor metodologice aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 146/2014**.

Astfel, corecțiile aplicate la determinarea tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice aprobate pentru anul 2016 se prezintă în tabelul următor:

lei - termeni nominali ai anului 2015

Operator	Corecție 2014	Corecție 2015	Corecție 2016*	Total corecții
Enel Distribuție Muntenia	-26,640,806	-50,314,767	-17,026,260	-93,981,834
Enel Dobrogea Banat	-13,244,285	-31,577,478	-10,442,324	-55,264,087
Enel Distribuție Dobrogea	-6,260,916	-24,851,592	-8,721,329	-39,833,837
CEZ Distribuție	-7,412,872	-55,117,241	-19,639,168	-82,169,281
E.ON Distribuție România	-7,637,785	-41,912,553	-13,045,992	-62,596,329
Electrica Distribuție Muntenia Nord	-4,413,198	-63,262,758	-13,615,108	-81,291,063
Electrica Distribuție Transilvania Nord	-571,239	-40,204,198	-12,322,818	-53,098,255
Electrica Distribuție Transilvania Sud	-1,416,825	-58,458,420	-12,293,684	-72,168,930

*Corecție aferentă modificării RRR pentru anul 2016, conform prevederilor Ordinului ANRE nr. 146/2014

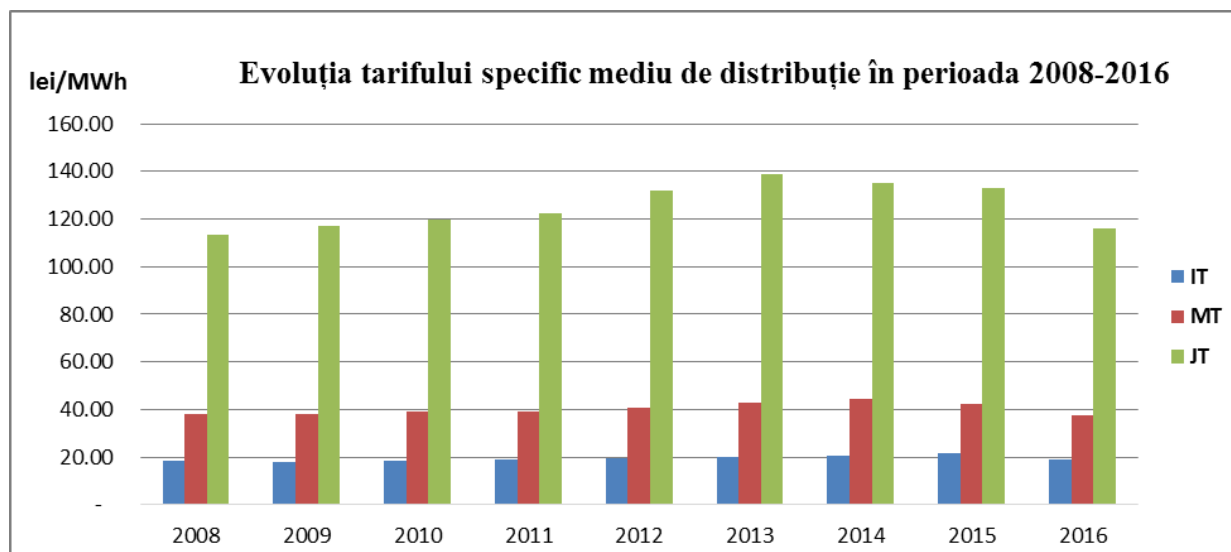
Astfel, tarifele specifice medii pe țară, pe niveluri de tensiune, aprobate pentru operatorii de distribuție a energiei electrice concesiionari pentru anul 2016 sunt:

- tariful specific mediu pentru înaltă tensiune – 19,24 lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru medie tensiune – 37,53 lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru joasă tensiune – 115,80 lei/MWh.

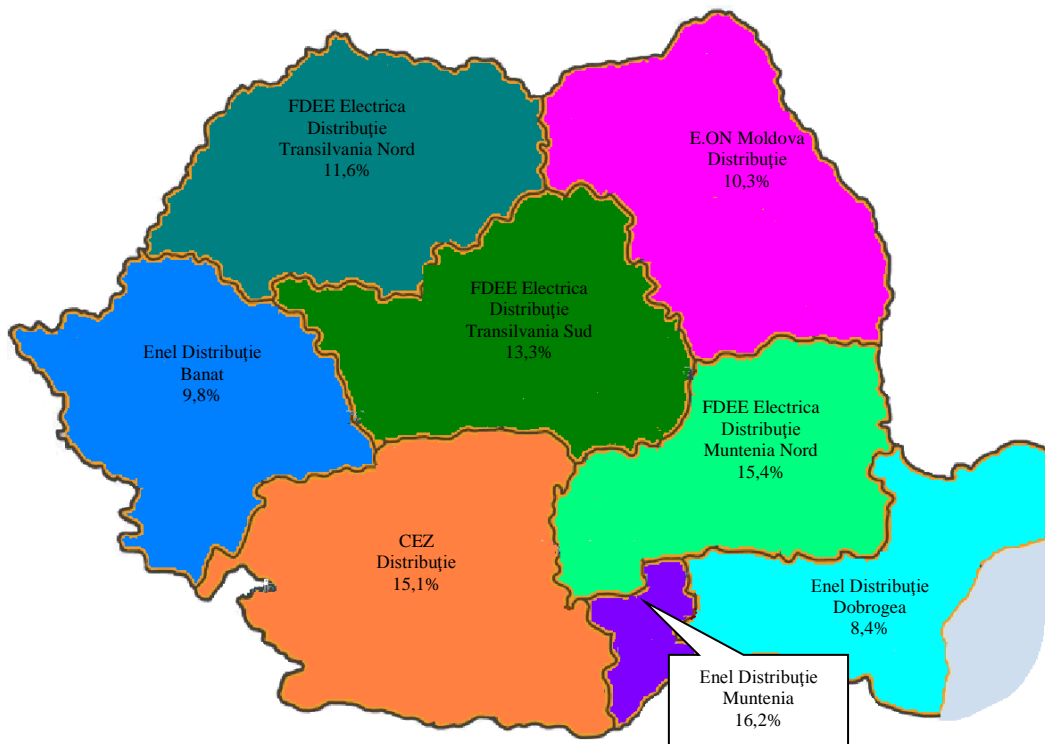
Se constată că tarifele medii au scăzut (variație de -11,35 % la înaltă tensiune, - 11,90 % la medie tensiune și - 12,84 % la joasă tensiune, relevant pentru clienții casnici).

Tariful mediu pe țară pentru anul 2016, de 108,03 lei/MWh, a înregistrat o scădere cu 12,07 % față de tariful mediu pe țară din anul 2015, care a fost de 122,86 lei/MWh.

În figura următoare se prezintă evoluția tarifelor medii specifice de distribuție a energiei electrice în perioada 2008-2016:

În figura următoare se prezintă repartitia pe țară, între cei opt operatori de distribuție concesionari, a energiei electrice distribuite în anul 2015, care a fost de cca. 42,4 TWh.

Prețuri reglementate pentru energia electrică reactivă

Prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă se stabilesc în conformitate cu prevederile *Metodologiei privind stabilirea obligațiilor de plată a energiei electrice reactive și a prețului reglementat pentru energia electrică reactivă*, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 33/2014**, care a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2015.

În conformitate cu prevederile *Metodologiei*, prețul reglementat al energiei electrice reactive se stabilește, prin convenție, la nivelul de 30 % din prețul reglementat de achiziție a energiei electrice active pentru acoperirea pierderilor proprii tehnologice ale rețelelor electrice deținute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de operatorii de distribuție concesionari.

Prețul reglementat pentru energia reactivă se stabilește de ANRE pentru fiecare operator de rețea în parte (cu excepția operatorilor de distribuție alții decât concesionarii), este unic pentru rețeaua deținută de către acesta, este același pentru energia reactivă inductivă și energia reactivă capacitivă și nu depinde de nivelul de tensiune al locului de producere/consum. Operatorii de distribuție, alții decât operatorii concesionari, aplică utilizatorilor rețelilor pe care le dețin, ca penalizare pentru energia reactivă, prețul reglementat aprobat de ANRE pentru operatorul de distribuție concesionar din zona de concesiune în care se află rețeaua operatorului respectiv. În cadrul acestei categorii intră și producătorii titulari ai licenței pentru exploatarea comercială a capacităților de producere a energiei electrice care au dreptul complementar de a desfășura

activitatea de distribuție a energiei electrice pentru alimentarea clienților finali racordați direct la instalațiile electrice aferente unităților lor de producere.

Prețul reglementat pentru energia electrică reactivă aplicat în anul 2016 de operatorul de transport și de sistem a fost aprobat prin **Ordinul ANRE nr. 93/2015** pentru perioada 1 ianuarie 2016 – 30 iunie 2016, respectiv prin **Ordinul ANRE nr. 27/2016** pentru perioada 1 iulie 2016 – 30 iunie 2017.

Prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă aplicate în anul 2016 de operatorii rețelelor electrice de distribuție au fost aprobate prin **Ordinele ANRE numerotate de la 168 până la 175 din 2015**.

Toate prețurile aprobate au înregistrat o evoluție care se poate considera cvasiconstantă.

Tarifele reglementate pentru serviciul de sistem și prețurile reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem

Tarifele pentru serviciul de sistem practicate în cursul anului 2016 de C.N. Transelectrica S.A., în calitate de operator de sistem, au fost determinate pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de sistem*, aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 87/2013** și au fost aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 93/2015** pentru perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2016 și prin **Ordinul ANRE nr. 27/2016** pentru perioada 1 iulie 2016-30 iunie 2017.

În perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2016 au fost în vigoare următoarele tarife:

- tariful pentru serviciul de sistem – 13,75 lei/MWh, având cele două componente:
- tariful pentru serviciile tehnologice de sistem – 12,58 lei/MWh și
- tariful pentru serviciile funcționale de sistem - 1,17 lei/MWh.

Începând cu 1 iulie 2016 au fost aprobate următoarele tarife:

- tariful pentru serviciul de sistem – 12,88 lei/MWh, având cele două componente:
- tariful pentru serviciile tehnologice de sistem – 11,58 lei/MWh și
- tariful pentru serviciile funcționale de sistem - 1,30 lei/MWh.

Tariful pentru serviciile funcționale de sistem a fost aprobat pentru perioada 1 iulie 2015 – 30 iunie 2016 la nivelul de 1,17 lei/MWh, în scădere cu 0,25 lei /MWh față de tariful aplicat în perioada tarifară 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015, iar pentru perioada 1 iulie 2016 – 30 iunie 2017 la nivelul de 1,30 lei/MWh, în creștere cu 0,13 lei/MWh față de cel aprobat pentru perioada tarifară anterioară.

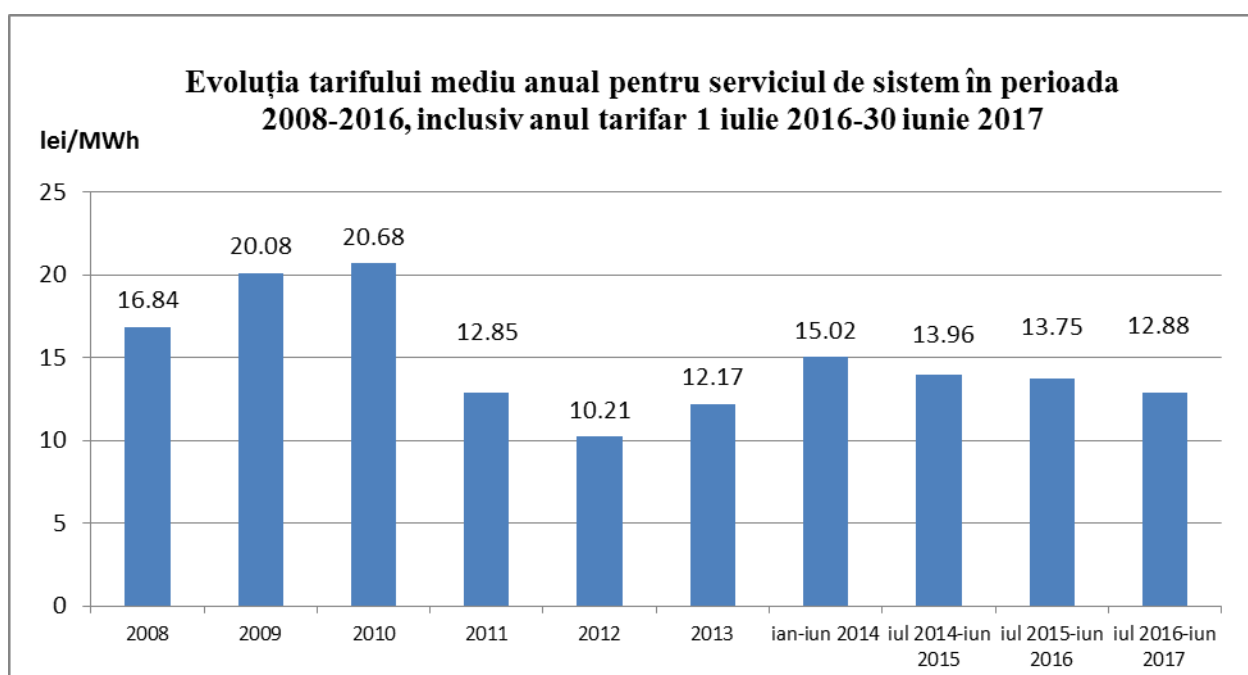
Scăderea valorii tarifului pentru serviciile funcționale de sistem în perioada 1 iulie 2015 – 30 iunie 2016 față de perioada tarifară anterioară s-a datorat în principal reducerii costurilor cu amortizarea și rentabilitatea capitalului față de prognoza realizată la proiectarea tarifului în vigoare în perioada anterioară, ca urmare a nerealizării investițiilor prognozate/estimate pentru serviciul de sistem. Creșterea ulterioară a tarifului pentru serviciile funcționale de sistem reflectă nivelul costurilor cu prestarea serviciilor funcționale de sistem și are o valoare mai scăzută decât cea necesară ca urmare a faptului că la determinarea acestui tarif au fost aplicate corecții negative semnificative rezultate din regularizarea costurilor înregistrate în anii anteriori.

Cât privește tariful pentru serviciile tehnologice de sistem, acesta a înregistrat pentru perioada tarifară 1 iulie 2015 – 30 iunie 2016 o creștere nesemnificativă față de valoarea aprobată aferentă perioadei tarifare anterioare, aceasta fiind de 0,04 lei/MWh. Menținerea tarifului pentru serviciile

tehnologice de sistem la o valoare foarte apropiată față de valoarea anterioară s-a datorat pe de-o parte acceptării de către ANRE a solicitării operatorului de transport și de sistem de creștere a rezervelor de sistem în vederea asigurării siguranței în funcționare a sistemului energetic (mai mari cu 4 % pentru Banda de Reglaj Secundar, cu 2 % pentru Rezerva Terțiară Rapidă și mai mici pentru Rezerva Terțiară Lentă cu 7 %, față de perioada anterioară), iar pe de altă parte creșterii prognozei de consum.

Începând cu data de 1 iulie 2016, tariful pentru serviciile tehnologice de sistem a scăzut cu 1 leu/MWh față de tariful aprobat pentru perioada tarifară anterioară 1 iulie 2015 – 30 iunie 2016. Această reducere s-a datorat în principal reducerii prețurilor de achiziție în regim concurențial a acestor servicii.

Având în vedere modificările componentelor tarifului pentru serviciul de sistem menționate, în figura următoare se prezintă evoluția tarifului mediu anual pentru serviciul de sistem în perioada 2008-2017:

În conformitate cu prevederile *Metodologiei*, serviciile tehnologice de sistem se achiziționează în regim concurențial, cu excepția celor furnizate în conformitate cu prevederile stabilite prin acte normative specifice, precum și de către producătorii selecționați de operatorul de transport și de sistem astfel încât să fie evitată exercitarea poziției dominante pe piața concurențială de energie electrică.

Prețurile reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem au fost determinate pe baza propunerii transmise de producătorii de energie electrică furnizori ai acestor servicii, cu respectarea principiilor metodologice precizate în cadrul *Metodologiei*, pe baza:

- a) costurilor fixe unitare înregistrate în procesul de producție de furnizorul de serviciu,
- b) costurilor fixe unitare specifice furnizării fiecărui tip de serviciu, aferente echipamentelor dedicate asigurării acestuia.

La stabilirea tarifului pentru serviciile tehnologice de sistem pentru anul 2016 s-au pus în aplicare următoarele prevederi legale:

-
- prevederile *Hotărârii Guvernului nr. 138/03.04.2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică și ale Hotărârii Guvernului nr. 941/2014 pentru modificarea art. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 138/03.04.2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică*, prin care au fost stabilite obligații privind furnizarea de servicii tehnologice de sistem de S.C. Complexul Energetic Hunedoara S.A., la o valoare a puterii electrice de cel puțin 500 MW până la 31 decembrie 2017, în condițiile reglementărilor emise de ANRE;
 - prevederile *Hotărârii Guvernului nr. 1019/2015 privind aprobarea măsurilor pentru realizarea stocurilor de siguranță ale Sistemului Energetic Național în ceea ce privește combustibilii pentru perioada sezonului rece și volumul de apă din lacurile de acumulare, denumit Programul de iarnă în domeniul energetic pentru asigurarea funcționării în condiții de siguranță și stabilitate a Sistemului Energetic Național în perioada 1 ianuarie – 31 martie 2016, precum și alte măsuri privind nivelul de siguranță și securitate în funcționare a Sistemului Energetic Național*, prin care s-a stabilit ca operatorul de transport și de sistem să achiziționeze în perioada 1 ianuarie - 29 februarie 2016 cantități de rezerve de putere suplimentar față de cantitățile stabilite în conformitate cu prevederile reglementărilor în vigoare, furnizate de grupuri cu funcționare pe combustibil alternativ păcura și cărbune.

Astfel, achiziția serviciilor tehnologice de sistem furnizate în regim reglementat, cu precizarea volumelor și a prețurilor reglementate, a fost aprobată astfel:

- prin **Decizia ANRE nr. 1377/2015**, cu modificările ulterioare - pentru societatea Hidroelectrică S.A., respectiv **Decizia ANRE nr. 859/2015** – pentru societatea Complexul Energetic Hunedoara S.A., valabile în perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2016,
- prin **Decizia ANRE nr. 1035/2016** — pentru societatea Hidroelectrică S.A., respectiv **Decizia ANRE nr. 1034/2016** - pentru societatea Complexul Energetic Hunedoara S.A., valabile în perioada 1 iulie – 31 decembrie 2016.

Pentru perioada 1 ianuarie – 29 februarie 2016, ANRE a aprobat achiziția suplimentară de către operatorul de transport și de sistem, în regim reglementat, de servicii tehnologice de sistem – rezervă terțiată lentă, de la unități de producere a energiei electrice care pot funcționa pe combustibil alternativ păcura și cărbune, după cum urmează:

- **Decizia ANRE nr. 2591/2015** pentru S.C. Complexul Energetic Oltenia S.A.;
- **Decizia ANRE nr. 2592/2015** pentru societatea Electrocentrale București S.A. - grupurile TA 5 de la CET București Sud și TA 2 de la CET București Vest;
- **Decizia ANRE nr. 2593/2015** pentru S.C. Electrocentrale Galați S.A. - grupurile TA 3, TA 5 și TA 6 de la CET Galați;
- **Decizia ANRE nr. 2594/2015** pentru societatea Veolia Energie Prahova S.R.L. - grupul TA6 de la CET Brazi.

Tariful practicat de operatorul de piață

Tariful practicat în anul 2016 de societatea Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM S.A. în calitate de operator al pieței de energie electrică a fost aprobat prin **Ordinul ANRE nr. 167/2015**, pentru perioada 1 ianuarie– 31 iulie 2016 și prin **Ordinul ANRE nr. 37/2016**, începând cu data de 1 august 2016.

Acest tarif reglementat este perceput de operatorul pieței de energie pentru serviciile prestate în beneficiul participanților la piețele centralizate de energie electrică și de certificate verzi pe baza convențiilor de participare încheiate cu aceștia.

Tariful aprobat de ANRE pentru operatorul pieței de energie electrică pentru anul 2016 a fost determinat în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică*, aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 67/2013**, cu modificările și completările ulterioare.

Metodologia este de tip “cost plus” și prevede determinarea venitului reglementat aferent administrării piețelor de energie electrică pe baza costurilor justificate cu această activitate, la care se adaugă o cotă de profit reglementat de maxim 5 %.

Tariful practicat de operator în anul 2016 este alcătuit, conform prevederilor *Metodologiei*, din următoarele componente:

- componenta de înscriere la piețele centralizate T_{inscr} (lei/participant la înscriere), aplicată o singură dată, la înscrierea unui participant la una sau mai multe piețe centralizate;
- componenta de administrare a piețelor centralizate T_{admin} pentru participanți, cu excepția producătorilor cu $P_i \leq 1$ MW (lei/participant/an/piață), aplicată anual fiecărui participant la piețele centralizate, pentru fiecare piață la care este înscris;
- componenta de administrare a piețelor centralizate T_{admin} pentru producători cu $100 \text{ kW} < P_i \leq 1$ MW (lei/participant/an/piață), aplicată anual fiecărui participant la piețele centralizate, pentru fiecare piață la care este înscris;
- componenta de administrare a piețelor centralizate T_{admin} pentru producători cu $P_i \leq 100$ kW (lei/participant/an/piață), aplicată anual fiecărui participant la piețele centralizate, pentru fiecare piață la care este înscris;
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate în care operatorul este contraparte $T_{\text{tranz contraparte}}$ (lei/unitate tranzacționată), aplicată fiecărui participant pentru tranzacțiile de vânzare/cumpărare realizate;
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate în care operatorul nu este contraparte, cu excepția pieței centralizate cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică (PC- OTC), $T_{\text{tranz bilateral}}$ (lei/unitate tranzacționată), aplicată fiecărui participant pentru tranzacțiile de vânzare/cumpărare realizate;
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică, $T_{\text{tranz bilateral PC-OTC}}$ (lei/unitate tranzacționată), aplicată fiecărui participant pentru tranzacțiile desfășurate pe această piață.

Drept urmare, prin **Ordinul ANRE nr. 167/2015** a fost aprobat tariful reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică începând cu 1 ianuarie 2016, având următoarele componente:

- T_{inscr} cu valoarea de 440 lei/participant la înscriere;
- T_{admin} cu valoarea de 12.700 lei/participant/an/piață pentru participanți cu excepția producătorilor cu $P_i \leq 1$ MW, cu valoarea de 1.000 lei/participant/an/piață pentru producătorii cu $100 \text{ kW} < P_i \leq 1$ MW, respectiv cu valoarea de 200 lei/participant/an/piață pentru producătorii cu $P_i < 100$ kW;
- $T_{\text{tranz contraparte}}$ cu valoarea de 0,12 lei/unitate tranzacționată ;
- $T_{\text{tranz bilateral}}$ cu valoarea de 0,03 lei/unitate tranzacționată, pentru tranzacții pe piețele centralizate în care operatorul nu este contraparte, cu excepția pieței centralizate cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică (PC- OTC);

-
- **T_{tranz bilateral PC-OTC}** cu valoarea de 0,08 lei/unitate tranzacționată, pentru tranzacții pe piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică (PC- OTC).

Ca urmare a analizei efectuate asupra veniturilor operatorului pe baza monitorizării impuse de *Metodologie* și evidențierii depășirii profitului reglementat, ANRE a procedat la revizuirea valorii componentelor tarifului reglementat începând cu data de 1 august 2016. Astfel, prin **Ordinul ANRE nr. 37/2016** au fost modificate valorile anumitor componente ale tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică după cum urmează:

- **T_{tranz contraparte}** de la 0,12 lei/unitate tranzacționată la 0,06 lei/unitate tranzacționată ;
- **T_{tranz bilateral}** de la 0,03 lei/unitate tranzacționată la 0,02 lei/unitate tranzacționată;
- **T_{tranz bilateral PC-OTC}** de la 0,08 lei/unitate tranzacționată la 0,03 lei/unitate tranzacționată.

Valorile componentelor de tranzacționare au avut o variație în sensul scăderii cu până la 62,5 %, datorată diferențelor semnificative dintre volumele prognozate și volumele realizate, diferențe care s-au înregistrat ca urmare a caracterului impredictibil al comportamentului participanților la piețele administrate de operator.

Tarifele de racordare la rețelele electrice de interes public

Tarifele reglementate de racordare la rețelele electrice de interes public în vigoare în anul 2016 sunt cele aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 141/2014**, care se aplică începând cu anul 2015.

Metodologia de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, care reglementează modul de stabilire a tarifelor pe care utilizatorii le achită operatorilor de rețea pentru racordarea la rețelele electrice de interes public a fost aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 11/2014**.

În conformitate cu prevederile *Metodologiei*, tarifele de racordare sunt compuse din componente după cum urmează:

1. În situația racordării unui **loc de consum** la rețeaua electrică, tariful T de racordare însumează două componente T_R și T_U , respectiv
 $T = T_R + T_U$, unde:
 T_R - componenta corespunzătoare realizării instalației de racordare;
 T_U - componenta corespunzătoare verificării dosarului instalației de utilizare și punerii sub tensiune a acestei instalații.

Componenta T_R a tarifului de racordare se determină în funcție de tipul și caracteristicile instalației de racordare, dimensionate corespunzător puterii aprobate, pe baza unor indici specifici reprezentând costuri medii unitare sau pe bază de deviz general, în situația unei instalații de racordare ce conține alte tipuri de instalații față de cele pentru care au fost stabilite costuri medii unitare, precum și în situația racordării locului de consum la o rețea electrică cu tensiunea de 110 kV sau mai mare.

Componenta T_U a tarifului de racordare se calculează pe bază de tarife specifice sau pe bază de deviz general, în situația racordării locului de consum la o rețea electrică cu tensiunea de 110 kV sau mai mare.

2. În situația racordării unui **loc de producere** sau a unui loc de consum și de producere, tariful de racordare însumează trei componente T_I , T_R și T_U , respectiv
 $T = T_I + T_R + T_U$, unde:

-
- T_I – reprezintă cota de participare la finanțarea lucrărilor de întărire a rețelei electrice, necesare pentru evacuarea puterii aprobate utilizatorilor;
- T_R - reprezintă componenta corespunzătoare realizării instalației de racordare;
- T_U - reprezintă componenta corespunzătoare:
- verificării dosarului instalației de utilizare și punerii sub tensiune a acestei instalații;
 - verificării și certificării conformității tehnice a centralei electrice cu cerințele normelor tehnice în vigoare.

Din studiile de soluție și avizele tehnice de racordare emise de operatorii de rețea rezultă că pentru racordarea unui loc de producere/loc de consum și de producere pot fi necesare două categorii de lucrări de întărire:

- a. lucrările de întărire determinate exclusiv pentru racordarea locului de producere în cauză;
- b. lucrările de întărire determinate pentru racordarea mai multor locuri de producere/de consum și de producere; realizarea acestora este determinată de rezultatele calculului pentru regimurile de funcționare pe care operatorul de rețea le face ca urmare a înregistrării cererilor de punere sub tensiune a instalațiilor locurilor de producere ce necesită lucrările de întărire respective.

Astfel, **valoarea componentei T_I** a tarifului de racordare este egală cu minimumul între:

- a. valoarea, stabilită pe bază de deviz general, a lucrărilor de întărire pentru crearea condițiilor tehnice necesare în vederea evacuării în rețea a puterii aprobate pentru evacuare la locul de producere/ locul de consum și de producere în cauză;
- b. valoarea stabilită cu relația:
 $(T_I)_{\text{calcul}} = S_{\text{evacuare}} \cdot i$, unde:
 S_{evacuare} - puterea aprobată pentru evacuare în rețea la locul de producere sau la locul de consum și de producere respectiv [MVA];
 i - tarif specific [lei/MVA].

Astfel, prin componenta T_I a tarifului de racordare, utilizatorul achită valoarea lucrărilor de întărire necesare pentru racordarea locului de producere în cauză, stabilită pe bază de deviz general, dar nu mai mult decât o valoare calculată pe baza tarifelor specifice aprobate de ANRE.

Pentru locurile de producere pentru racordarea cărora, din studiul de soluție, rezultă că nu sunt necesare lucrări de întărire, componenta T_I a tarifului de racordare este egală cu zero. Astfel, se transmite un semnal producătorilor în vederea amplasării noilor locuri de producere în zone unde rețeaua electrică nu este congestionată.

Componenta T_R a tarifului de racordare se determină în funcție de tipul și caracteristicile instalației de racordare dimensionate corespunzător puterii aprobate, pe baza unor indici specifici reprezentând costuri medii unitare, sau pe bază de deviz general, în situația unei instalații de racordare ce conține alte tipuri de instalații față de cele pentru care au fost stabilite costuri medii unitare, precum și în situația racordării locului de consum la o rețea electrică de medie sau de înaltă tensiune.

Componenta T_U a tarifului de racordare se calculează pe bază de tarife specifice $(T_U)_{JT}$ în situația racordării locului de producere sau a locului de consum și de producere la rețeaua de distribuție de joasă tensiune și pe bază de deviz general în celelalte cazuri. Această componentă

include și tarife specifice corespunzătoare verificării și certificării conformității tehnice a centralei electrice cu cerințele normelor tehnice în vigoare.

Tarifele pe care utilizatorii le achită în prezent operatorilor de rețea pentru racordarea la rețelele electrice de interes public și anume tarifele specifice și indicii specifici utilizați la stabilirea componentelor T_R , T_U și T_I au fost aprobate la sfârșitul anului 2014, prin **Ordinul ANRE nr. 141/2014**.

Anterior intrării în vigoare a **Ordinului ANRE nr. 141/2014**, pentru calculul componentelor T_R și T_U , operatorii de rețea aplicau tarifele și indicii specifici aprobați prin **Ordinul ANRE nr. 15/2004**. La data aprobării noilor tarife, valorile aprobate ale componentei T_R au fost majorate față de cele aplicate anterior, în limita indicelui cumulat de creștere al prețurilor de consum aferent perioadei 2004 - 2014 (63,97%), în timp ce indicii specifici corespunzători deschiderilor suplimentare ale bransamentelor aeriene, care sunt calculați pe baza schemelor standard ce cuprind montarea unui stâlp intermediar și indicii specifici corespunzători creșterii lungimii cu 1 m, față de lungimea de 20 m a bransamentelor subterane standard, au înregistrat o creștere mai mare, între 80 % și 141 %, având în vedere saltul tehnologic din acest interval de timp.

De asemenea, valorile aprobate ale componentei T_U , au fost majorate față de valorile anterioare, dar această creștere se încadra în limita indicelui cumulat de creștere al prețurilor de consum aferent perioadei 2004 – 2014 (63,97%).

Stabilirea tarifelor reglementate la clienții finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

Tarifele reglementate aferente clienților casnici, aplicabile începând cu 01.01.2016 au fost stabilite la sfârșitul anului 2015 și aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 176 din 16 decembrie 2015**, în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 92/2015**. La stabilirea tarifelor reglementate aprobate prin Ordinul ANRE nr. 176/2015 au fost luate în considerare următoarele elemente justificate de cost pentru anul 2016:

- a) cantitățile și prețurile din contractele reglementate ale FUI pe anul 2016, conform **Deciziilor ANRE nr. 2561 și 2562 din 16.12.2015**;
- b) profitul reglementat de 1,5 % din costurile justificate;
- c) costul unitar al serviciului de furnizare de 4,7 lei/client/lună (uniformizat la nivelul fiecărui FUI pentru toate categoriile de clienți, în lei/MWh) - determinat luând în considerare majorarea valorii de 4,5 lei/client/lună utilizată la stabilirea tarifelor aplicate în anul 2015 cu procentul de 0,5% reprezentând rata medie a inflației estimată pentru anul 2016 și cu creșterea costurilor de furnizare ca urmare a obligațiilor ce le revin furnizorilor de ultimă instanță prin intrarea în vigoare a **Ordinului ANRE nr. 88/2015** (implementare model unic de factură și recontractare);
- d) valoarea medie a tarifului de transport - componenta de injecție (T_g), aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 89/2015**;
- e) valorile tarifului de distribuție aprobate prin **Ordinele ANRE nr. 168 - 175 / 2015**;

-
- f) un cost mediu unitar de 0,05 lei/MWh pentru serviciul prestat de operatorul pieței centralizate, estimat pe baza datelor transmise de FUI și în temeiul tarifelor aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 167/2015**;
- g) valorile tarifului de transport componenta de extracție (Tl), aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 93/2015**;
- h) valoarea tarifului de servicii de sistem, aprobat prin **Ordinul ANRE nr. 93/2015**;
- i) soldul corecțiilor de tarif reglementat din perioadele anterioare, care include:
- soldul corecțiilor din perioada anterioară anului 2014 –suma dintre extra profitul / pierderea brută înregistrată în anul 2013 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate, contravaloarea certificatelor verzi facturate suplimentar în perioada 26 iulie 2012 - 31 decembrie 2012 și pierderea datorată activării clauzei de forță majoră din contractele reglementate cu S.C. Hidroelectrică S.A. în anul 2012;
 - extra profitul / pierderea brută (diferența dintre veniturile realizate și costurile justificate plus profitul reglementat) înregistrată în anul 2014 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate (determinată pe baza datelor transmise de FUI – 12 luni realizat);
 - extra profitul / pierderea brută (diferența dintre veniturile realizate și costurile justificate plus profitul reglementat) înregistrată în semestrul I 2015 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate (determinată pe baza datelor transmise de FUI – 12 luni realizat);
 - extra profitul / pierderea brută estimată pentru semestrul II 2015 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate (determinată pe baza datelor transmise de FUI – 4 luni realizat plus 2 luni estimat);
- j) sumele estimate ca necesare pentru compensarea reducerii în anul 2016 a veniturilor din componenta de rezervare/abonament (corespunzător creșterii gradului de dereglementare în semestrul I 2016 cu 10 % față de semestrul II 2015 și în semestrul II 2016 cu încă 10 % față de semestrul I 2016).

În urma calculului de stabilire a prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate, necesar în anul 2016, a rezultat că sunt îndeplinite condițiile pentru reducerea cu 5,36 % a tarifelor reglementate aprobate prin Ordinul ANRE nr. 157/2014, în vigoare la sfârșitul anului 2015.

Calculul de stabilire a prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate au fost reluate la sfârșitul semestrului I 2016, pentru semestrul II 2016, conform prevederilor *Metodologiei* aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 92/2015**. Elementele justificate de cost luate în considerare pentru semestrul II 2016 au fost următoarele:

- a) cantitățile și prețurile din contractele reglementate ale FUI pe perioada iulie – decembrie 2016 (stabilite în decembrie 2015);
- b) profitul reglementat de 1,5 % din costurile justificate;
- c) costul unitar al serviciului de furnizare de 4,7 lei/client/lună (uniformizat la nivelul fiecărui FUI pentru toate categoriile de clienți, în lei/MWh);
- d) valoarea medie a tarifului de transport componenta de injecție (Tg), conform proiectului de ordin publicat pe site-ul ANRE la începutul lunii iunie 2016;

-
- e) valorile tarifului de distribuție aprobate prin Ordinele președintelui ANRE nr. 168 - 175 / 2015;
- f) un cost mediu unitar de 0,05 lei/MWh pentru serviciul prestat de operatorul pieței centralizate, estimat pe baza datelor transmise de FUI și în temeiul tarifelor aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 167/2015**;
- g) valorile tarifului de transport componenta de extracție (TI), conform proiectului de ordin publicat pe site-ul ANRE la începutul lunii iunie 2016;
- h) valoarea tarifului de servicii de sistem, conform proiectului de ordin publicat pe site-ul ANRE la începutul lunii iunie 2016;
- i) soldul corecțiilor de tarif reglementat din perioadele anterioare, care include:
- soldul corecțiilor din perioada anterioară anului 2014 –suma dintre extra profitul / pierderea brută înregistrată în anul 2013 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate, contravaloarea certificatelor verzi facturate suplimentar în perioada 26 iulie 2012 - 31 decembrie 2012 și pierderea datorată activării clauzei de forță majoră din contractele reglementate cu S.C. Hidroelectrică S.A. în anul 2012;
 - extra profitul / pierderea brută (diferența dintre veniturile realizate și costurile justificate plus profitul reglementat) înregistrată în anul 2014 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate (determinată pe baza datelor transmise de FUI – 12 luni realizat);
 - extra profitul / pierderea brută (diferența dintre veniturile realizate și costurile justificate plus profitul reglementat) înregistrată în anul 2015 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate (determinată pe baza datelor transmise de FUI – 12 luni realizat);
 - extra profitul / pierderea brută estimată pentru semestrul I 2016 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate (determinată pe baza datelor transmise de FUI – 4 luni realizat plus 2 luni estimat);
- j) sumele estimate ca necesare pentru compensarea reducerii în semestrul II 2016 a veniturilor din componenta de rezervare/abonament (corespunzător creșterii gradului de dereglementare în semestrul II 2016 cu 10 % față de semestrul I 2016).
- k) în baza prevederilor art. 37 din *Metodologia* aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 92/2015**, pentru stabilirea extra-profitului/pierderii realizate în anul 2015, respectiv estimate în semestrul I 2016, costul activității de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate a fost suplimentat cu cota parte corespunzătoare din valoarea pierderilor din creanțe fundamentate de Electrica Furnizare și Enel Energie Muntenia (înregistrate în sem. II 2015 și sem. I 2016); valoarea totală a pierderilor din creanțe (cca. 60 mil. lei) a fost împărțită pe toate categoriile de tarife aplicate de FUI, proporțional cu consumul de energie electrică facturat la respectivele tarife.

În urma calculelor efectuate, tarifele reglementate aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 176/2015** au fost menținute pe tot parcursul anului 2016, nefiind îndeplinite condițiile pentru ajustarea lor la sfârșitul semestrului I 2016.

Valoarea prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate, rezultată în semestrul I 2016 din aplicarea tarifelor reglementate aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 176/2015**, a fost de 391,68 lei/MWh.

Până la sfârșitul anului 2015, soldul corecțiilor de tarif reglementat, determinat pe baza realizărilor (datelor din decontările finale) corespunzătoare fiecărui furnizor de ultimă instanță înregistra valoare totală pozitivă (extra-profit net de 16,3 mil. lei). Situația se regăsește în cazul fiecărui furnizor de ultimă instanță, cu excepția Enel Energie Muntenia la care soldul corecțiilor de tarif reglementat înregistra valoare negativă (pierdere netă).

Tarife Componentă Piață Concurențială (CPC)

Conform calendarului de eliminare a tarifelor reglementate, prevăzut de Memorandumul de Înțelegere semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană în data de 13 martie 2012, în anul 2016 au fost parcurse etapele 10 și 11 de eliminare a tarifelor reglementate, procentele de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții finali care nu au uzat de eligibilitate fiind:

- 100 % din consumul clienților non-casnici și 60 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 10 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2016 - 30.06.2016);
- 100 % din consumul clienților non-casnici și 70 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 11 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2016 - 31.12.2016).

Pentru etapa 10 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2016 – 30.06.2016), în baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 92/2015**, la sfârșitul anului 2015 au fost avizate următoarele valori ale tarifelor CPC:

FUI	Tarife CPC ianuarie – iunie 2016 [lei/kWh]		
	IT (110 kV)	MT (1-110 kV exclusiv)	JT (0,1-1 kV inclusiv)
S.C. Electrica Furnizare S.A. (Aviz nr. 37/22.12.2015)			
-Muntenia Nord	0,2906	0,3273	0,4461
-Transilvania Nord	0,2859	0,3301	0,4337
-Transilvania Sud	0,3079	0,3502	0,4587
S.C. CEZ Vânzare S.A. (Aviz nr. 36/22.12.2015)	0,2899	0,2899	0,2899
S.C. E.ON Energie România S.A. (Aviz nr. 40/22.12.2015)	0,2996	0,2996	0,2996
S.C. Enel Energie Muntenia S.A. (Aviz nr. 39/22.12.2015)	0,2669	0,2669	0,2669
S.C. Enel Energie S.A. (Aviz nr. 38/22.12.2015)			
- zona Banat	0,2878	0,3258	0,4393
- zona Dobrogea	0,2784	0,3169	0,4437

Având în vedere faptul că media prețurilor de închidere a sesiunii de licitație organizată pe Piața Centralizată pentru Serviciul Universal (PCSU) pentru trimestrul II 2016 a fost cu cca. 27 % mai mică decât media prețurilor de închidere a sesiunii de licitație organizată pe PCSU pentru trimestrul I 2016, în baza prevederilor art. 35 alin. (1) din *Metodologia* aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 92/2015**, la sfârșitul trimestrului I 2016 au fost reevaluate și avizate valorile tarifelor CPC pentru trimestrul II 2016, astfel:

FUI	Tarife CPC aprilie – iunie 2016 [lei/kWh]		
	IT (110 kV)	MT (1-110 kV exclusiv)	JT (0,1-1 kV inclusiv)
S.C. Electrica Furnizare S.A. (Aviz nr. 7/30.03.2016)			
-Muntenia Nord	0,2703	0,3070	0,4258
-Transilvania Nord	0,2654	0,3097	0,4132
-Transilvania Sud	0,2870	0,3294	0,4378
S.C. CEZ Vânzare S.A. (Aviz nr. 4/30.03.2016)	0,2759	0,3190	0,4376
S.C. E.ON Energie România S.A. (Aviz nr. 3/30.03.2016)	0,2843	0,3257	0,4538
S.C. Enel Energie Muntenia S.A. (Aviz nr. 6/30.03.2016)	0,2512	0,2817	0,3954
S.C. Enel Energie S.A. (Aviz nr. 5/30.03.2016)			
- zona Banat	0,2710	0,3090	0,4225
- zona Dobrogea	0,2634	0,3019	0,4287

Pentru etapa 11 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2016 – 31.12.2016), în baza *Metodologiei* aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 92/2015**, la sfârșitul semestrului I 2016 au fost avizate următoarele valori ale tarifelor CPC:

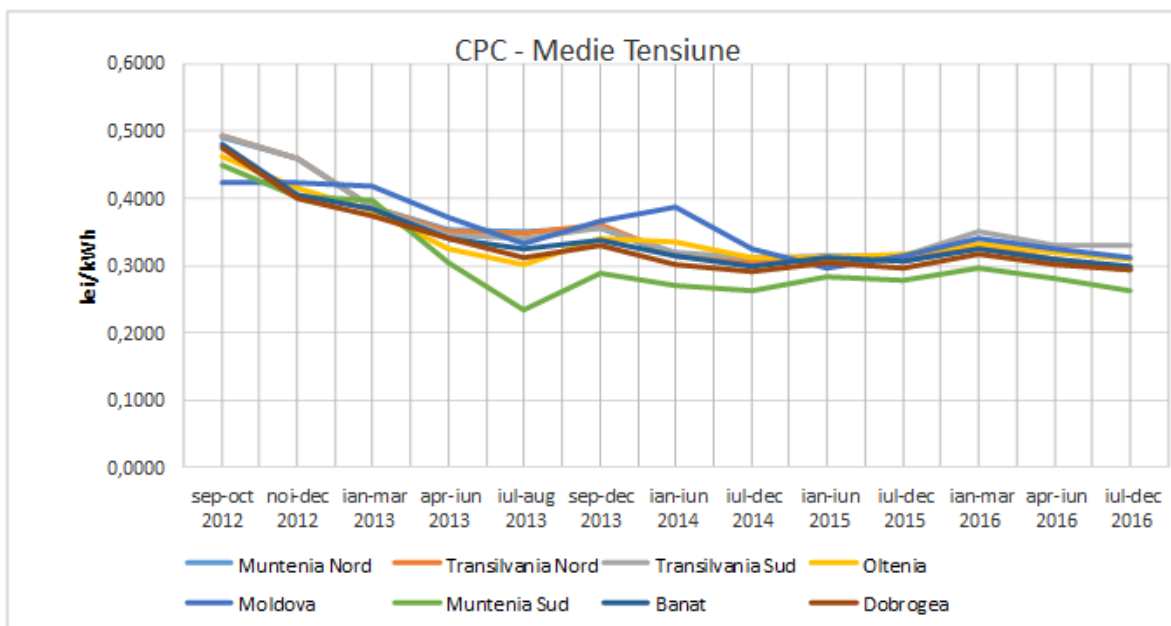
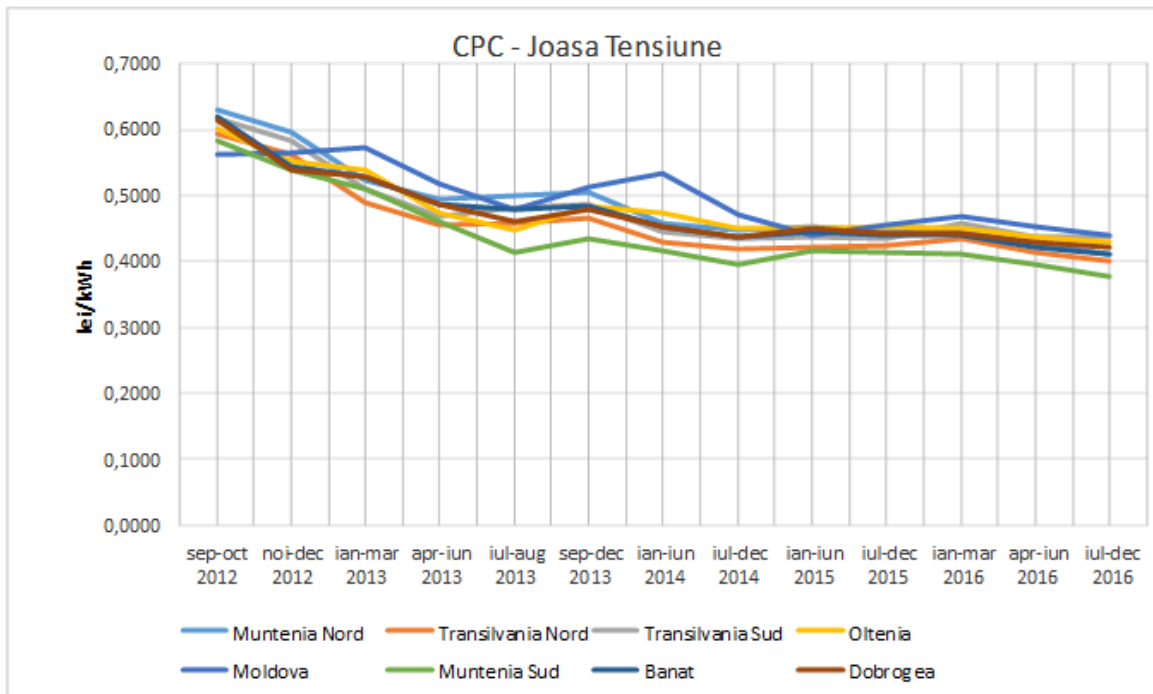
FUI	Tarife CPC iulie – decembrie 2016 [lei/kWh]		
	IT (110 kV)	MT (1-110 kV exclusiv)	JT (0,1-1 kV inclusiv)
S.C. Electrica Furnizare S.A. (Aviz nr. 25/22.06.2016)			
-Muntenia Nord	0,2561	0,2927	0,4115
-Transilvania Nord	0,2531	0,2974	0,4009
-Transilvania Sud	0,2866	0,3290	0,4374
S.C. CEZ Vânzare S.A. (Aviz nr. 24/22.06.2016)	0,2667	0,3098	0,4284
S.C. E.ON Energie România S.A. (Aviz nr. 28/22.06.2016)	0,2698	0,3113	0,4394
S.C. Enel Energie Muntenia S.A. (Aviz nr. 27/22.06.2016)	0,2332	0,2637	0,3775
S.C. Enel Energie S.A. (Aviz nr. 26/22.06.2016)			
- zona Banat	0,2603	0,2983	0,4118
- zona Dobrogea	0,2553	0,2938	0,4206

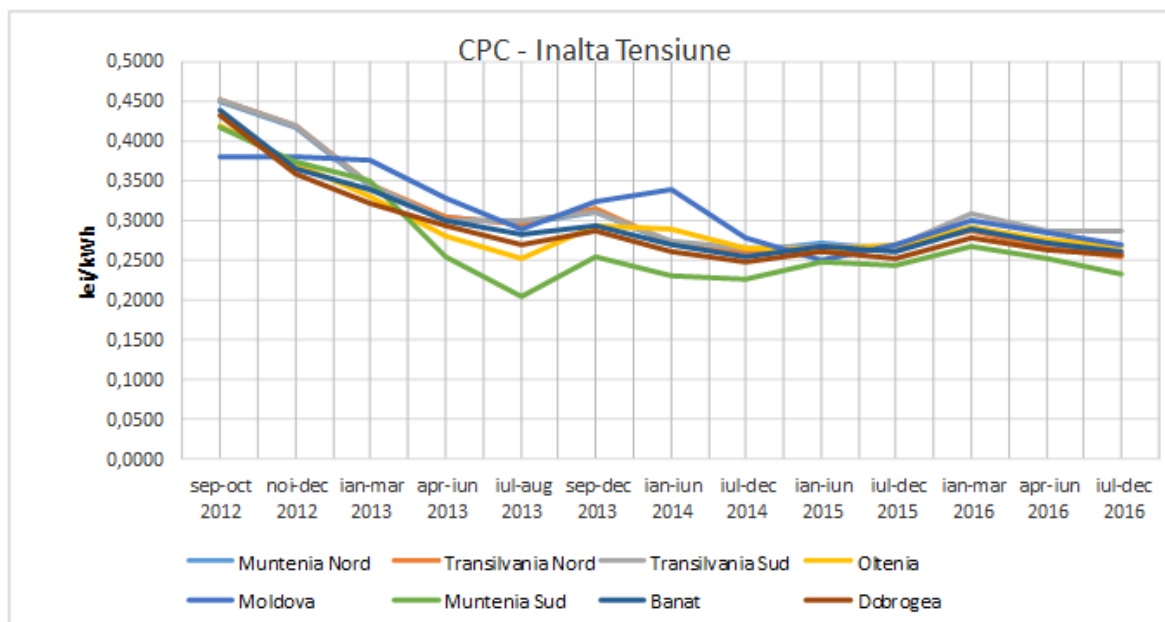
Conform prevederilor *Metodologiei* aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 92/2015**, au fost avizate și valorile tarifelor CPC diferențiat pentru energia electrică furnizată în orele de zi, respectiv în orele de noapte.

Achiziția energiei electrice furnizate la tarife CPC s-a făcut prin intermediul Pieței Centralizate pentru Serviciul Universal (PCSU), costurile justificate de achiziție fiind stabilite pe baza prețurilor de închidere a licitațiilor organizate trimestrial pe PCSU.

Pentru perioada scursă de la introducerea tarifului CPC (septembrie 2012) și pînă la sfîrșitul anului 2015, soldul corecțiilor de tarif CPC, determinat pe baza realizărilor (datelor din decontările finale) corespunzătoare fiecărui furnizor de ultimă instanță înregistra valoare totală negativă (pierdere netă de – 36,5 mil. lei), situația regăsindu-se în cazul fiecărui furnizor de ultimă instanță.

Evoluția tarifelor CPC este prezentată în graficele de mai jos:

2.2. Gaze naturale

În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare și a *Legii petrolului nr. 238/2004*, sistemele de prețuri și tarife pe piața reglementată a gazelor naturale se stabilesc de către ANRE.

Activitățile aferente pieței reglementate cuprind:

- transportul gazelor naturale;
- transportul gazelor prin conductele de alimentare din amonte, conform prevederilor condițiilor de valabilitate a licenței;
- înmagazinarea subterană a gazelor naturale;
- stocarea gazelor naturale în conductă;
- distribuția gazelor naturale și a biogazului/biometanului;
- furnizarea gazelor naturale la preț reglementat și în baza contractelor-cadru pentru clienții casnici, până la data de 30 iunie 2021;
- furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale;
- activitățile conexe desfășurate de către operatorii licențiați;
- activitățile aferente operării terminalului de gaze naturale lichefiate (GNL).

Activitatea de transport

Modificări legislative

Principalele modificări legislative au fost prevăzute prin:

- **Ordinul ANRE nr. 31/2016** privind modificarea și completarea *Metodologiei de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru activitatea de transport al gazelor naturale*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 32/2014;

-
- **Ordinul ANRE nr. 34/2016** privind aprobarea *Metodologiei de rezervare a capacității de transport și de stabilire a tarifelor pentru activitatea de prestare a serviciilor de transport al gazelor naturale prin conductele de transport Isaccea – Negru Vodă*;
 - **Ordinul ANRE nr. 39/2016** privind aprobarea venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin Sistemul National de Transport;
 - **Ordinul ANRE nr. 40/2016** privind aprobarea venitului total și a tarifelor de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale pe conductele de transport gaze naturale Isaccea 1 - Negru Vodă I;
 - **Ordinul ANRE nr. 43/2016** referitor la modificarea **Ordinului ANRE nr. 40/2016** privind aprobarea venitului total și a tarifelor de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale pe conductele de transport gaze naturale Isaccea 1 - Negru Vodă I.

Sistemul tarifar pentru activitatea de transport cuprinde un set de tarife de tipul „revenue-cap” prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente unui an al perioadei de reglementare.

Tariful pentru serviciile de transport prin Sistemul național de transport (SNT), pentru prima și a doua perioadă de reglementare a fost unic, având o structură binomă.

Prin **Ordinul ANRE nr. 32/2014** a fost aprobată *Metodologia de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru activitatea de transport al gazelor naturale*, prin care s-a introdus **sistemul de tarifare de tipul „intrare-ieșire”**.

Prin **Ordinul ANRE nr. 31/2016**, s-a modificat metodologia de stabilire pe puncte de intrare/ieșire a tarifelor reglementate de transport gaze naturale, în sensul stabilirii tarifelor de rezervare de capacitate pentru două grupuri de puncte ale unui sistem de transport, respectiv **un grup al punctelor de intrare** al gazelor naturale din producție internă, din import și din depozitele de înmagazinare subterană și **un grup al punctelor de ieșire** a gazelor naturale către consumatorii direcți, distribuții, export, depozitele de înmagazinare subterană.

Aceasta a survenit ca urmare a ultimelor evoluții înregistrate pe piața gazelor naturale din România, și nu numai, recentelor reglementări privind *Codul Rețelei pentru SNT*, prevederilor *Regulamentelor (UE) nr. 984/2013 de stabilire a unui cod al rețelei privind mecanismele de alocare a capacității în sistemele de transport al gazelor naturale (CAM NC) și (CE) nr. 715/2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005*, precum și a necesității:

- impulsivării tranzacțiilor cu gaze naturale pe platformele centralizate pentru a avea lichiditate și referințe de preț sustenabile în contextul unui proces tot mai alert de convergență al prețurilor producției interne de gaze naturale cu prețurile pentru cantitățile importate,
- de eliminare a dezechilibrelor în SNT prin facilitarea transferului de capacitate între punctele de intrare/ieșire,
- ridicării unor așa-zise bariere în calea comerțului transfrontalier cu gaze naturale.

Începând cu data de 1 octombrie 2016, prin **Ordinul ANRE nr. 39/2016**, au fost aprobate: venitul reglementat, venitul total și tarifele de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin SNT, cu valabilitate până la data de 30 septembrie 2017.

Evoluții ale tarifului de transport gaze naturale

Începând cu data de 1 august 2014 au fost introduse tarife de transport pe tipuri de servicii, pe punct/grup de puncte de intrare/ieșire diferențiate pe termen lung (cu durata de un an) și pe termen scurt (zi, lună, trimestru).

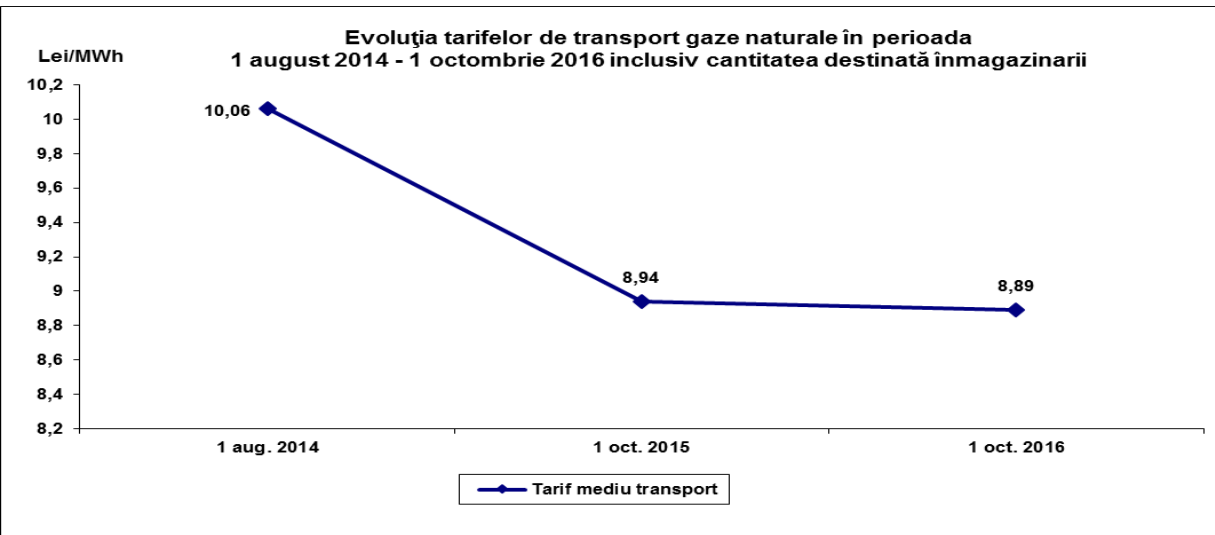
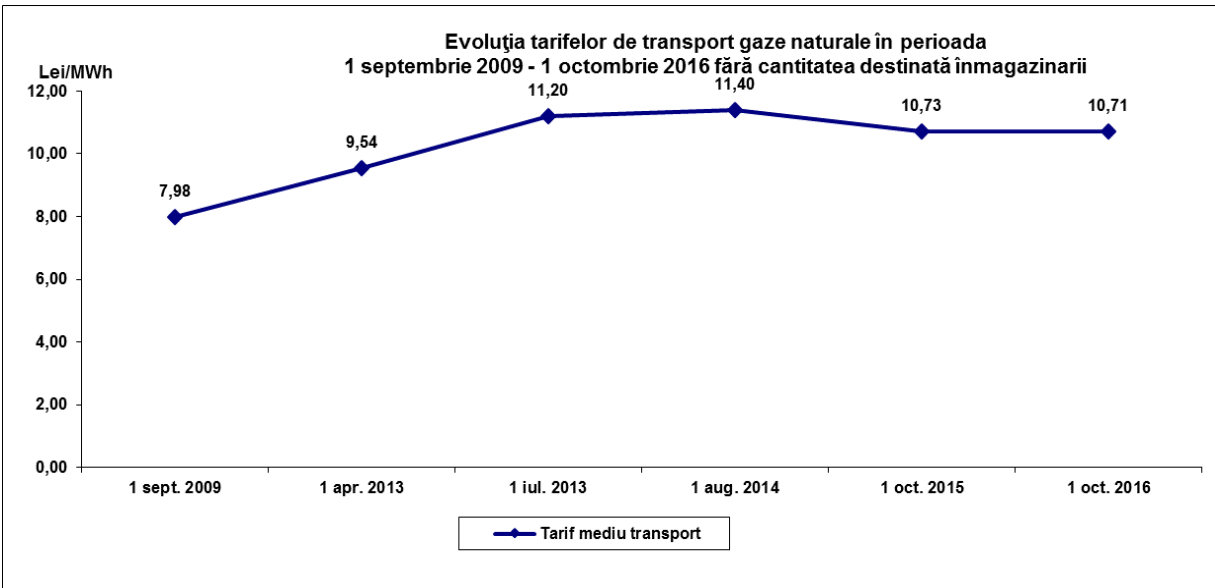
Tarifele în vigoare, practicate la data întocmirii prezentului raport de către SNTGN TRANSGAZ S.A., operatorul licențiat în sectorul gazelor naturale pentru activitatea de transport al gazelor naturale, sunt următoarele:

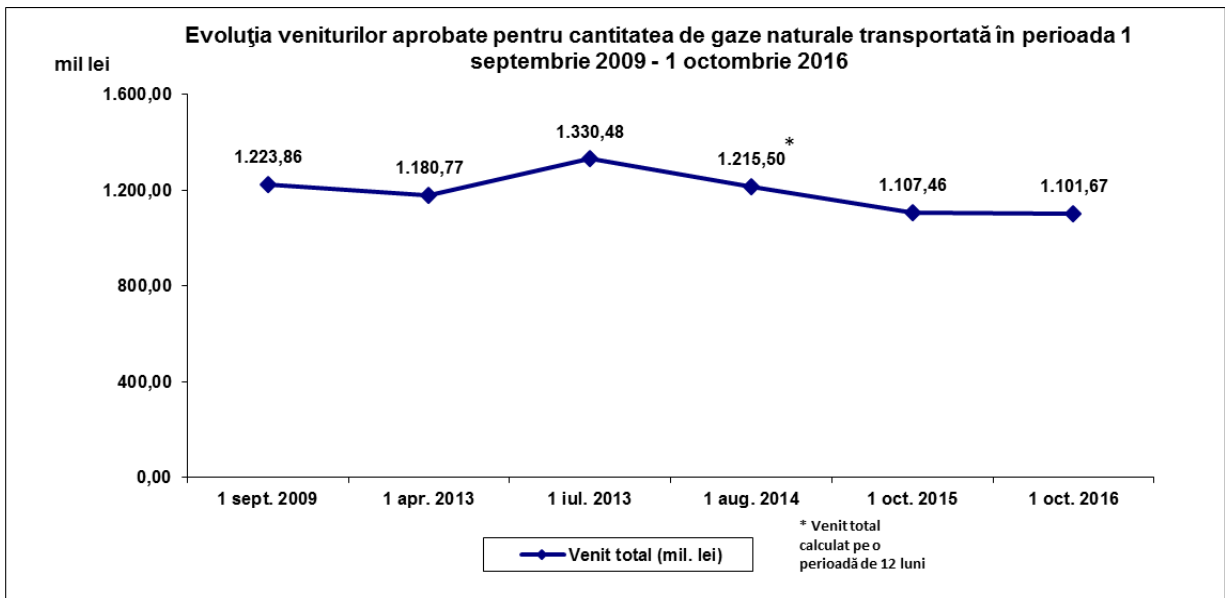
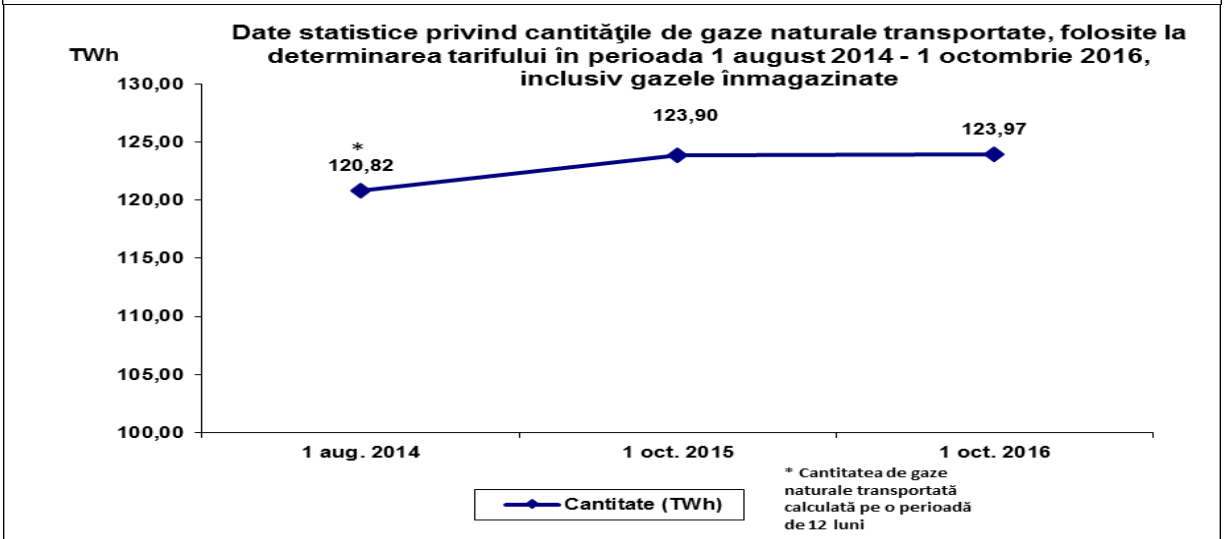
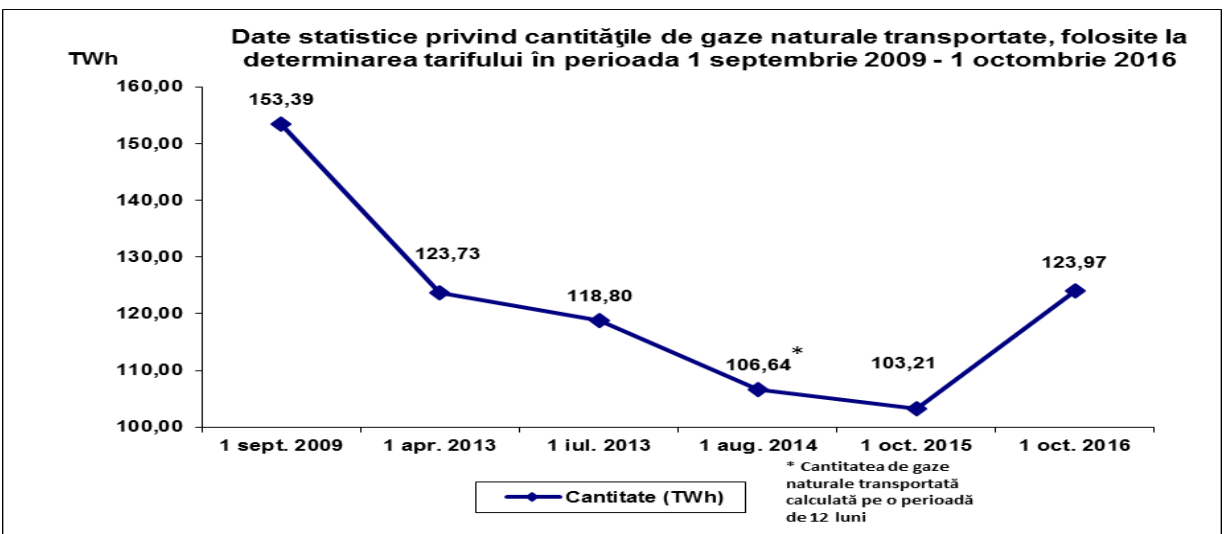
- a) tarif de rezervare de capacitate pe punct/grup de puncte de intrare/ieșire pentru servicii ferme/întreruptibile de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport

Grup de puncte de intrare / ieșire în / din SNT		lei/MWh/h								
		Tipuri de servicii de transport al gazelor naturale								
		Termen lung	Termen scurt							
			Anual	Trimestrial		Lunar		Zilnic		
	vară	iarnă		vară	iarnă	vară	iarnă			
1.	grupul punctelor de intrare în sistemul de transport al gazelor naturale din perimetrele de producție, din terminalele GNL și din instalațiile de producere a biogazului sau a altor gaze care îndeplinesc condițiile de calitate pentru a putea fi livrate/transportate în/prin sistemul de transport al gazelor naturale, din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale și din depozitele de înmagazinare subterană a gazelor naturale;	1,84	1,46	3,34	1,68	3,86	3,34	7,71		
2.	grupul punctelor de ieșire din sistemul de transport al gazelor naturale spre consumatorii direcți, sisteme de distribuție, depozitele de înmagazinare subterană, conductele de alimentare din amonte și alte sisteme de transport interconectate	1,81	1,43	3,27	1,65	3,78	3,27	7,56		

- b) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată către sistemele de distribuție: 3,56 lei/MWh transportat;
- c) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată numai prin Sistemul național de transport: 4,31 lei/MWh transportat;
- d) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată: 3,46 lei/MWh transportat.

Tarifele prevăzute la lit. b) și c) conțin și valoarea impozitului pe monopol prevăzut de *Ordonanța Guvernului nr. 5/2013*, iar tariful prevăzut la lit. d) nu conține și această valoare.

Activitatea de distribuție

Modificări legislative

Sistemul tarifar pentru **activitatea de distribuție** cuprinde tarife diferențiate pe operatori licențiați de distribuție și pe categorii de clienți.

Prin **Ordinul ANRE nr. 42/2013** a fost aprobată *Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale, începând cu a treia perioadă de reglementare și de modificare a Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 22/25.05.2012*, care s-a aplicat începând cu 1 aprilie 2014 pentru determinarea tarifelor reglementate în perioada a treia de reglementare (2013 - 2017), modificată și completată prin **Ordinul ANRE nr. 17/2014**.

Trebuie menționat că, în anul 2014, a fost elaborată o metodă unitară de calcul al consumului tehnologic de gaze naturale în sistemele de distribuție prin **Ordinul ANRE nr. 18/2014** pentru aprobarea *Metodologiei de calcul al consumului tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale*.

Pentru anul 2016, categoriile de clienți pentru care s-au stabilit diferențiat tarifele de distribuție și tariful de distribuție de proximitate au fost următoarele:

1. Tarife de distribuție

- B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh
- B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh
- B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh
- B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh
- B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh
- B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh .

2. Tarif de distribuție de proximitate

- B.6.1 clienți cu un consum anual de peste 250.000 MWh.

Pentru activitatea de distribuție se stabilește un venit reglementat unitar care acoperă costurile unitare aferente unui an al perioadei de reglementare. Contravaloarea serviciilor de distribuție prestate unui utilizator al sistemului de distribuție se facturează lunar.

Evoluții ale tarifelor de distribuție

În conformitate cu prevederile legale în vigoare, respectiv, *Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale, începând cu a treia perioadă de reglementare și de modificare a Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 22/25.05.2012*, un număr de 39 de operatori au înaintat ANRE documentele conținând datele de ajustare a veniturilor reglementate, precum și propunerile de prețuri și tarife reglementate pentru anul 2016.

Astfel, începând cu data de 1 mai 2016 a intrat în vigoare **Ordinul ANRE nr. 19/2016** privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de Societatea DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L.

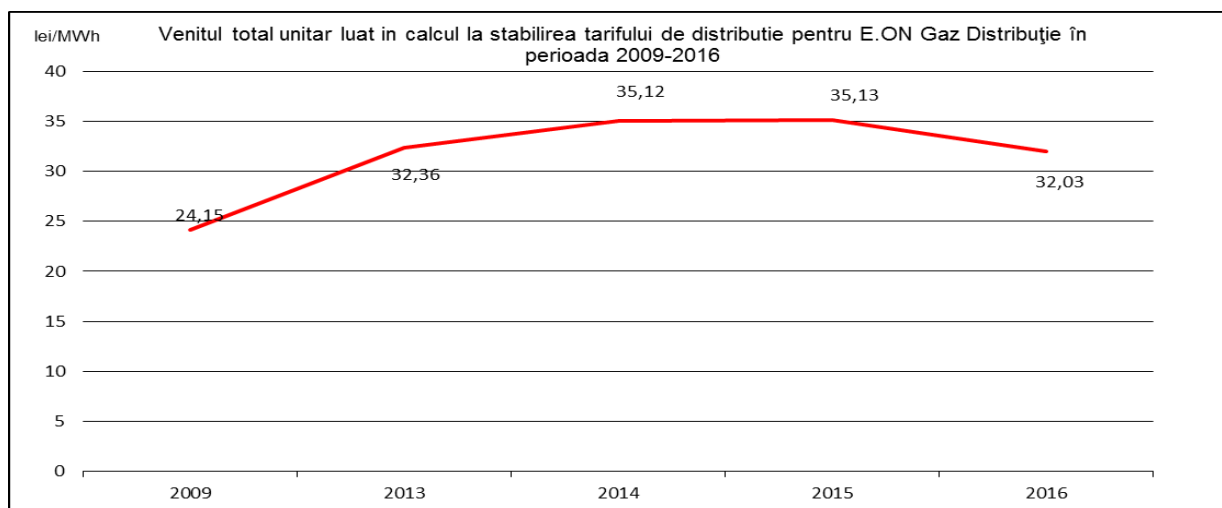
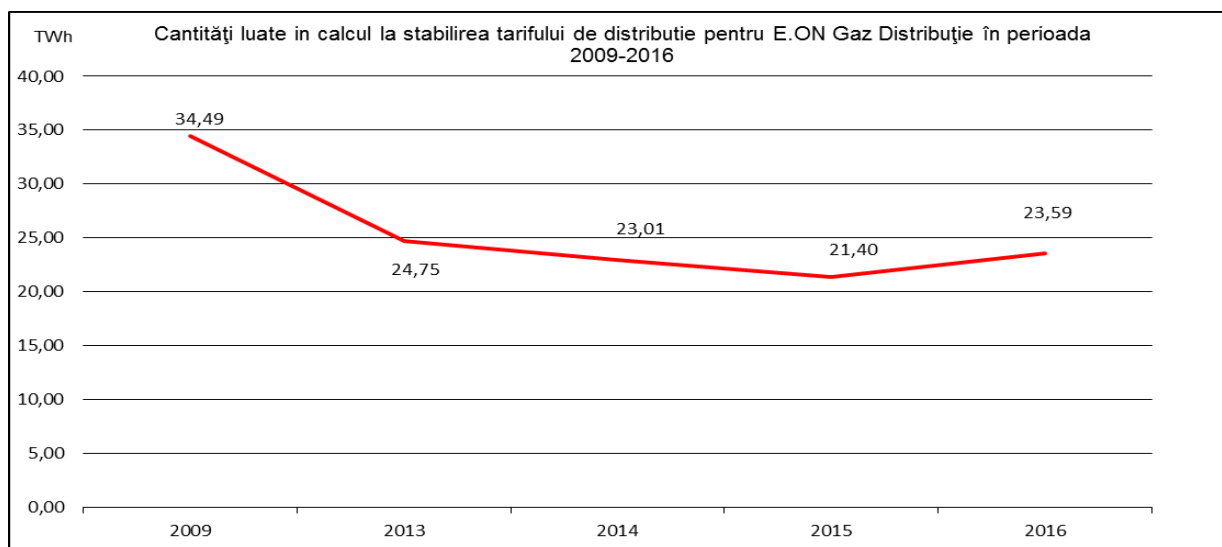
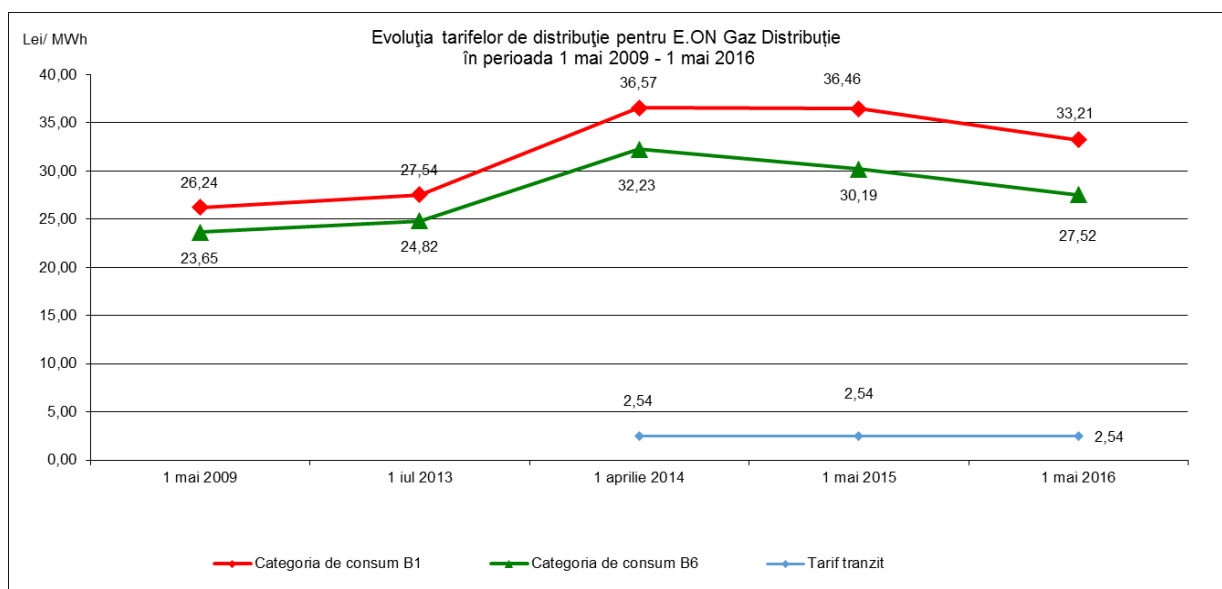
Categoria de clienți	<i>Lei/ MWh</i>
1. Tarife de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	29,47
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	29,41
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	27,15
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	25,90
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	24,14
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	19,74
2. Tarif de distribuție de proximitate	
B.6.1. Cu un consum anual peste 250.000 MWh	11,50

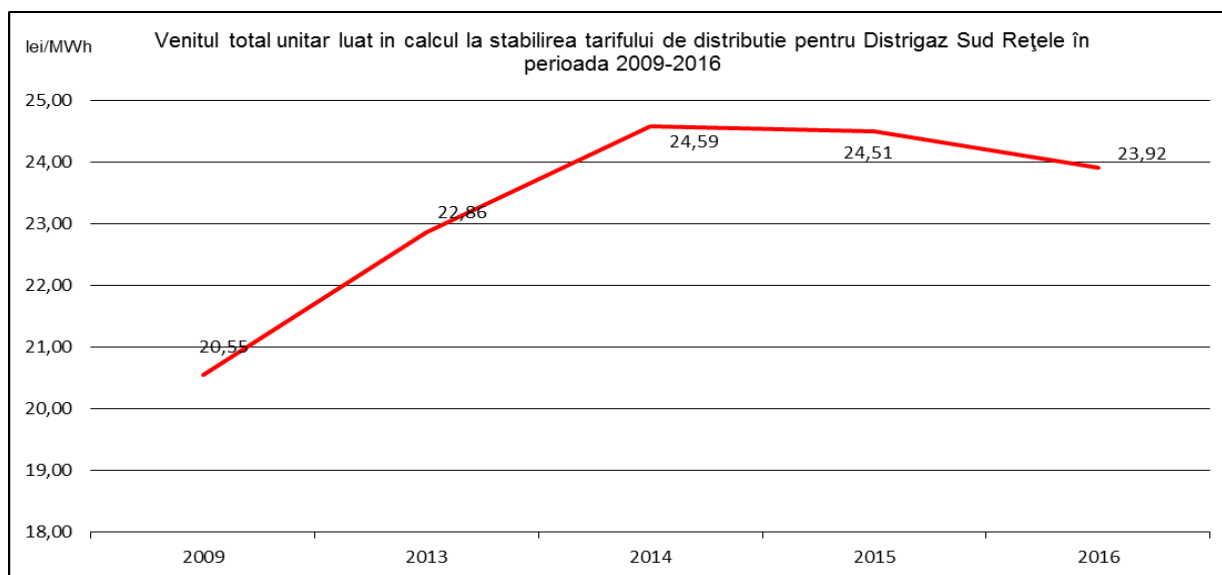
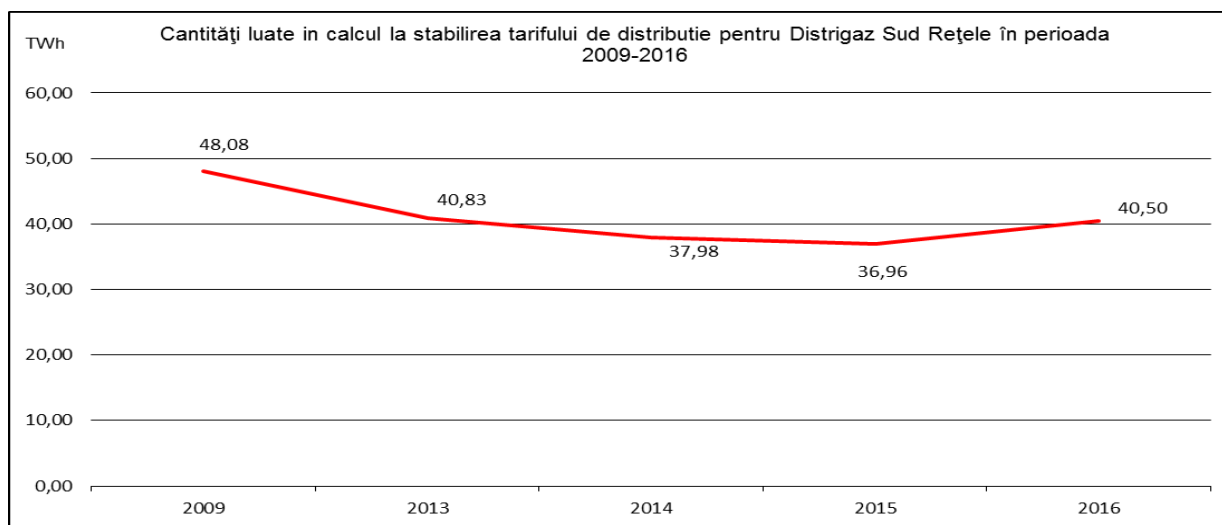
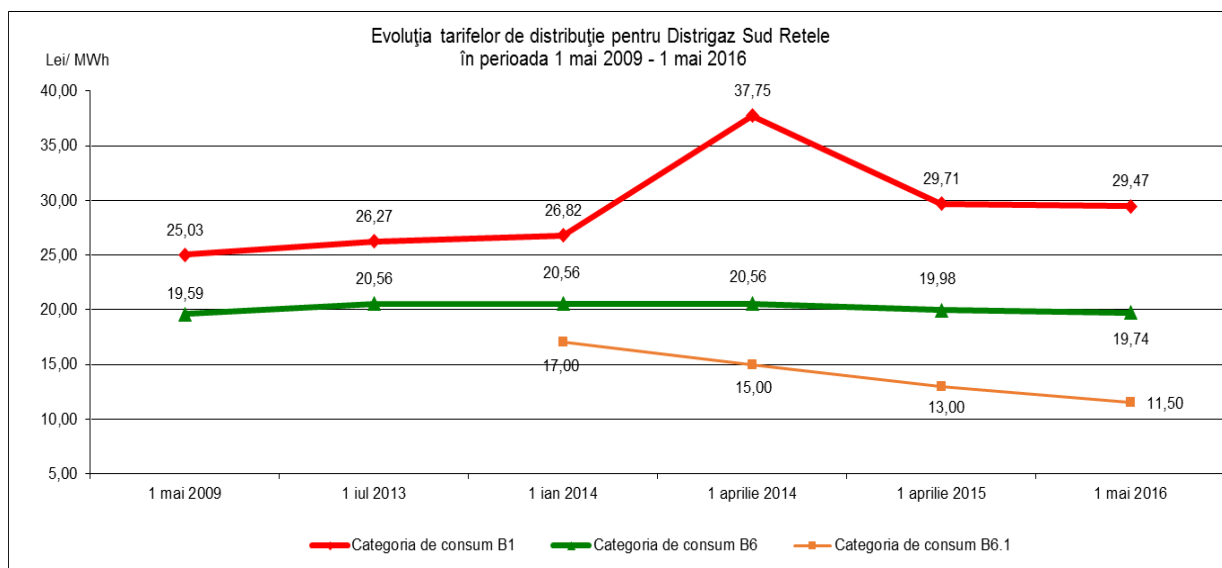
și **Ordinul ANRE nr. 21/2016** privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de Societatea E.ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A.

Categoria de clienți	<i>Lei/ MWh</i>
1. Tarife de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	33,21
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	32,06
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	31,54
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	31,11
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	30,46
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	27,52
2. Tarif de distribuție de tranzit*	
	2,54

* Tarif de distribuție de tranzit – tarif pentru utilizarea sistemului de distribuție a unui operator căruia i s-a solicitat accesul sau care a aprobat accesul în scopul vehiculării gazelor naturale în vederea alimentării cu gaze naturale a clienților finali din portofoliul propriu

Graficele de mai jos reflectă evoluția în timp a tarifelor de distribuție a gazelor naturale pentru cei doi operatori, începând cu 1 mai 2009 și până în prezent.

Stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale pentru operatorii economici din sectorul gazelor naturale s-au realizat prin emiterea **Ordinelor ANRE nr. 54, 55, 56, 57, 58, 62, 63, 64, 65, 66 și 67** pentru operatorii CPL CONCORDIA FILIALA CLUJ ROMANIA - S.R.L., GAZ EST - S.A., S.C. MM DATA - S.R.L., PROGАЗ P&D S.A., Societatea Națională de Gaze Naturale "ROMGAZ" - S.A. Mediaș, B.E.R.G. SISTEM GAZ - S.A., CORDUN GAZ - S.A., INSTANT CONSTRUCT COMPANY - S.A., OLIGOPOL - S.R.L., SALGAZ - S.A. și TULCEA GAZ - S.A.

Activitatea de înmagazinare

Modificări legislative

În anul 2016, principala modificare legislativă a fost prevăzută prin **Ordinul ANRE nr. 7/2016** privind completarea anexei la **Ordinul ANRE nr. 22/2012** de aprobare a *Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale*.

Având în vedere procesul de separare juridică a SNGN ROMGAZ S.A. Mediaș, pentru evitarea apariției unor situații neclare/discutabile în derularea activității economice și comerciale a societății sus menționate s-a propus prezentarea clară a modului prin care amortizarea și rata rentabilității capitalului investit, reprezentând beneficiile proprietarului imobilizărilor corporale și necorporale necesare desfășurării activității de operare a depozitelor de înmagazinare subterană a gazelor naturale care închiriază către SNGN Romgaz – Filiala de Înmagazinare Gaze naturale Depogaz Ploiești SRL, vor fi recunoscute la fundamentarea tarifului operatorului de înmagazinare. De asemenea, procesul de separare juridică nu ar trebui să genereze o creștere nejustificată a costurilor operatorului, adică nivelul costurilor operaționale și al costurilor preluate direct nu trebuie să depășească nivelul realizat de către operatorul economic integrat pe verticală în ultimul an anterior realizării separării juridice a activității de înmagazinare subterană a gazelor naturale.

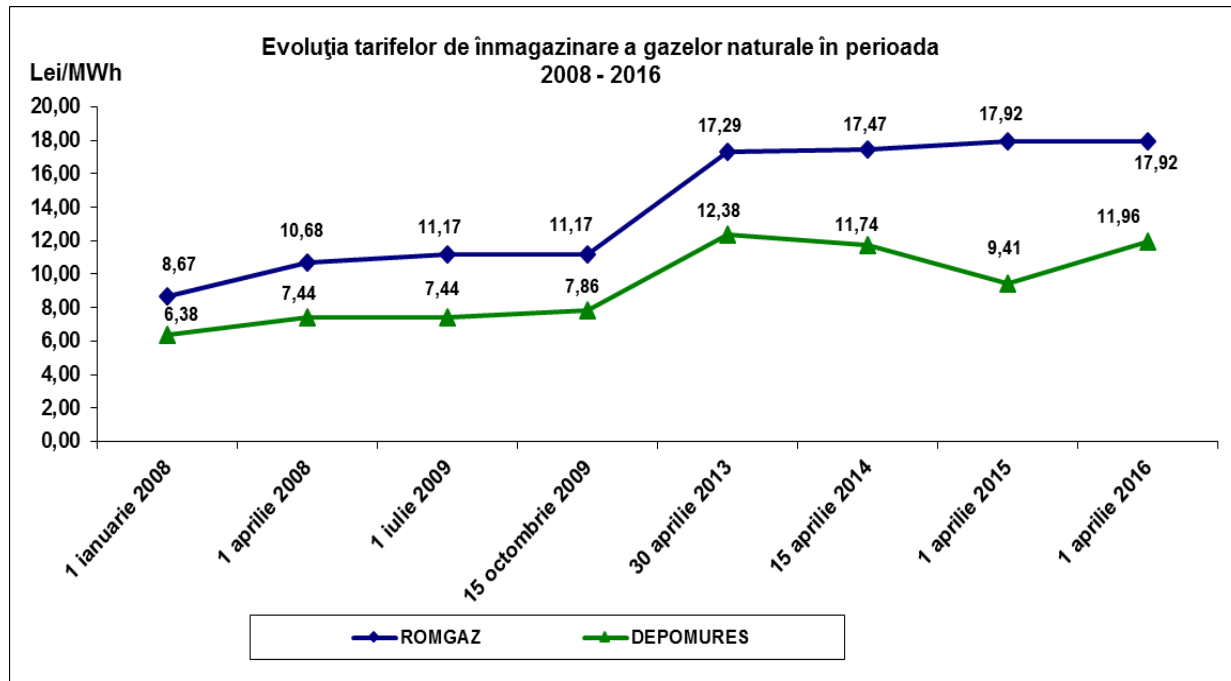
Sistemul tarifar pentru activitatea de înmagazinare subterană cuprinde un set de tarife de tipul *revenue cap* prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente desfășurării activității pe parcursul unui an al perioadei de reglementare.

Evoluții ale tarifului de înmagazinare

În baza prevederilor **Ordinului ANRE nr. 22/2012** de aprobare a *Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale*, cu modificările și completările ulterioare, ANRE a aprobat, pentru operatorii licențiați pentru desfășurarea activității de înmagazinare subterană, și anume Societatea DEPOMUREȘ S.A. Târgu Mureș și SNGN ROMGAZ S.A. Mediaș prin sucursala Ploiești, venitul total, venitul reglementat, componenta fixă de rezervare de capacitate și componentele volumetrice, de injecție și de extracție subterană a gazelor naturale, aferente tarifului pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană, pentru perioada aprilie 2016 - martie 2017, ultimul an al celei de a III-a perioade de reglementare, prin **Ordinele ANRE nr. 13/2016 și nr. 9/2016**.

Tarifele în vigoare pentru activitatea de înmagazinare a gazelor naturale, practicate la data întocmirii prezentului raport de către operatorii licențiați în sectorul gazelor naturale, sunt următoarele:

Componenta de tarif	U.M.	Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz S.A. Mediaș	Societatea “Depomureș” - S.A. Târgu Mureș
Componentă fixă pentru rezervarea capacității	Lei / MWh / ciclu complet de înmagazinare	13,68	7,64
Componenta volumetrică pentru injecția gazelor naturale	Lei / MWh	2,37	3,11
Componenta volumetrică pentru extracția gazelor naturale	Lei / MWh	1,87	1,21

Activitatea de furnizare reglementată a gazelor naturale

Modificări legislative

În anul 2016 a fost emis **Ordinul ANRE nr. 182/30.12.2015** privind aprobarea Metodologiei pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2016.

Elaborarea metodologiei s-a impus datorită faptului că la data de 1 ianuarie 2016 a început a patra perioadă de reglementare, iar prin **Ordinul ANRE nr. 7/2015**, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 121 din 17 februarie 2015, a fost aprobată *Metodologia pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, pentru anul 2015*, acesta fiind considerat un an de trecere de la a treia perioadă de reglementare la a patra perioadă de reglementare.

Ordinul ANRE nr. 182/2015 pentru *stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2016*, a intrat în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2016.

Prețul gazelor naturale din producția internă

În baza prevederilor *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, la data de 1 iulie 2015 a fost emisă *Hotărârea Guvernului nr. 488/2015* privind stabilirea prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației în perioada 1 iulie 2015 - 30 iunie 2021, **prin care s-a stabilit o creștere anuală a prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă, valori ce au fost preluate de către ANRE la calculul prețurilor reglementate.**

La data de 28 iunie 2016, a fost aprobată *Hotărârea Guvernului nr. 461/2016* pentru *modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 488/2015 privind stabilirea prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației în perioada 1 iulie 2015-30 iunie 2021.*

Astfel, conform prevederilor *Hotărârii Guvernului nr. 461/2016*, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă a fost stabilit astfel:

	lei/MWh
	Clienți casnici și producători de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației
01.07.2015	60,00
01.07.2016	60,00
01.04.2017	72,00
01.04.2018	78,00*
01.04.2019	84,00*
01.04.2020	90,00*

*) Prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea

de energie termică în centralele termice destinate consumului populației, începând cu 1 aprilie 2018, urmează a fi reevaluat în urma unei analize derulate până la sfârșitul lunii martie 2018.

La data de 11 octombrie 2016, a fost aprobată *Ordonanța de Urgență nr. 64/2016 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, care a modificat prevederile art. 181 alin. (5) din *Lege*, precizând că prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației se **stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerului de resort, până la data de 31 martie 2017.**

Stabilirea prețurilor reglementate la clienții finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, piața de gaze naturale este compusă din piața reglementată și piața concurențială.

Prețurile reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare furnizor licențiat și pe categorii de clienți, în funcție de configurația sistemelor prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Prețurile sunt de tip monom și cuantifică costurile fixe și variabile legate de realizarea activității de furnizare în regim reglementat.

Prețurile reglementate se aplică la cantitățile de gaze naturale furnizate în regim reglementat.

Prețurile reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare titular de licență de furnizare, astfel:

a) pentru societățile comerciale care și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, pe categorii de clienți pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în zonele delimitate unde întreprinderea afiliată deține licența de distribuție a gazelor naturale, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale;

b) pentru societățile comerciale care nu și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, pe categorii de clienți pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în aria de distribuție deservită în calitate de operator licențiat al sistemului de distribuție, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Conform prevederilor *Hotărârii Guvernului nr. 488/2015* și a modificării acesteia prin *Hotărârea Guvernului nr. 461/2016*, pentru anul 2016 prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației, a fost stabilit la valoarea de 60,00 lei/MWh.

Pentru perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2016, suma fixă unitară destinată acoperirii costurilor de achiziție a gazelor naturale doar pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, a fost cea evaluată de ANRE în iunie 2015 pentru perioada iulie 2015 - iunie 2016, respectiv 80,30 lei/MWh.

Pentru perioada 1 iulie – 31 decembrie 2016, suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici reglementați a fost cea evaluată de ANRE în iunie 2016 pentru perioada iulie 2016 - martie 2017, respectiv 76,64 lei/MWh.

Toate documentele referitoare la evaluarea sumei fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici au fost publicate pe pagina de internet a ANRE.

De menționat că pe parcursul anului 2016 a fost regularizată componenta Delta CUG reprezentând *componenta unitară de corecție pentru diferența dintre suma fixă unitară recunoscută de ANRE pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale (CUG), inclusiv serviciile reglementate aferente, destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată și costurile unitare efectiv realizate și recunoscute de ANRE operatorului care realizează furnizarea reglementată.*

Astfel, au fost analizate diferențele de cost de achiziție a gazelor naturale aferente perioadei ianuarie - decembrie 2015 și totodată, au fost actualizate valorile cedate/recuperate prin componenta Delta CUG incluse deja în preț pentru fiecare operator de furnizare reglementată.

Procentele de ajustare a prețurilor finale reglementate pentru clienții casnici, pe parcursul anului 2016, calculate ca medie în funcție de ponderea de piață a fiecărui operator licențiat care desfășoară activitatea de furnizare a gazelor naturale pe piața reglementată, au fost:

- la 1 mai 2016 de circa -1,35%;
- la 1 iulie 2016 de circa -3,00%;
- cumulativ la 1 octombrie și 1 noiembrie 2016 de circa - 0,14%.

Scăderea prețurilor cu un procent de aproximativ 1,35% începând cu data de 1 mai 2016 s-a datorat ajustării veniturilor unitare aferente activității de distribuție pentru Societatea DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L. și pentru Societatea E.ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A., respectiv, stabilirii veniturilor unitare aferente activității de furnizare reglementată pentru anul 2016 și a regularizării componentei Delta CUG pentru Societatea ENGIE ROMANIA S.A. și pentru Societatea E.ON ENERGIE ROMÂNIA S.A, operatori a căror pondere reprezintă cumulativ aproximativ 91% din piața reglementată.

Scăderea prețurilor cu un procent de aproximativ 3% începând cu data de 1 iulie 2016 s-a datorat modificării componentei CUG (suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici evaluată de ANRE) inclusă în prețurile reglementate, de la 80,30 lei/MWh la 76,64 lei/MWh.

Scăderea componentei CUG inclusă în preț s-a datorat modificării următoarelor elemente:

- perioada de evaluare de 9 luni, față de 12 luni pentru evaluarea anterioară;
- scăderea costului unitar de transport.

Scăderea prețurilor cu un procent de aproximativ 0,14% s-a datorat:

- începând cu data de 1 octombrie 2016:
 - regularizării componentei Delta CUG pentru 30 de operatori;
 - ajustării veniturilor unitare aferente activității de distribuție, stabilirii veniturilor unitare aferente activității de furnizare reglementată pentru anul 2016 pentru alți 5 operatori.

- începând cu data de 1 octombrie 2016:
 - ajustării veniturilor unitare aferente activității de distribuție, stabilirii veniturilor unitare aferente activității de furnizare reglementată pentru anul 2016 pentru 6 operatori dintre cei 30 cărora li s-a regularizat componenta Delta CUG la 1 octombrie 2016.

Ponderea celor 35 de operatori reprezintă cumulativ aproximativ 7,5% din piața reglementată.

Ca urmare, la nivelul anului 2016, prețurile reglementate pentru clienții casnici au înregistrat o scădere în medie de aproximativ 4%.

Prețurile reglementate pentru furnizorii cu o cotă de piață reprezentativă, în vigoare începând cu data de 1 iulie 2016, sunt următoarele:

Prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea ENGIE ROMÂNIA S.A. pentru clienții casnici:

Categoria de clienți	Lei/ MWh
B. Clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	109,34
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	109,27
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	107,01
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	105,77

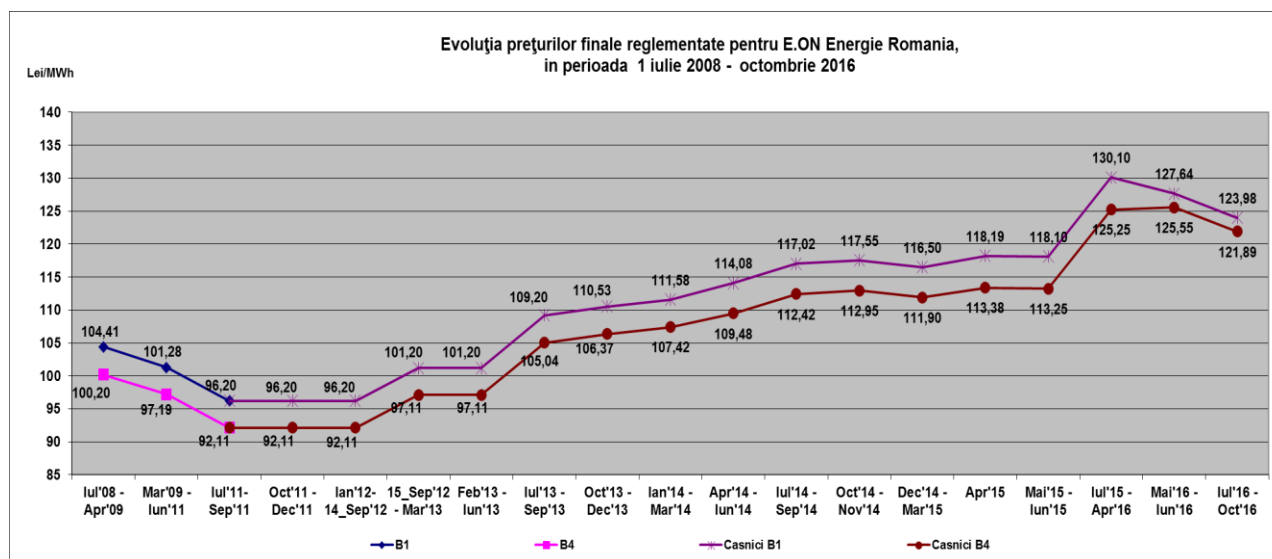
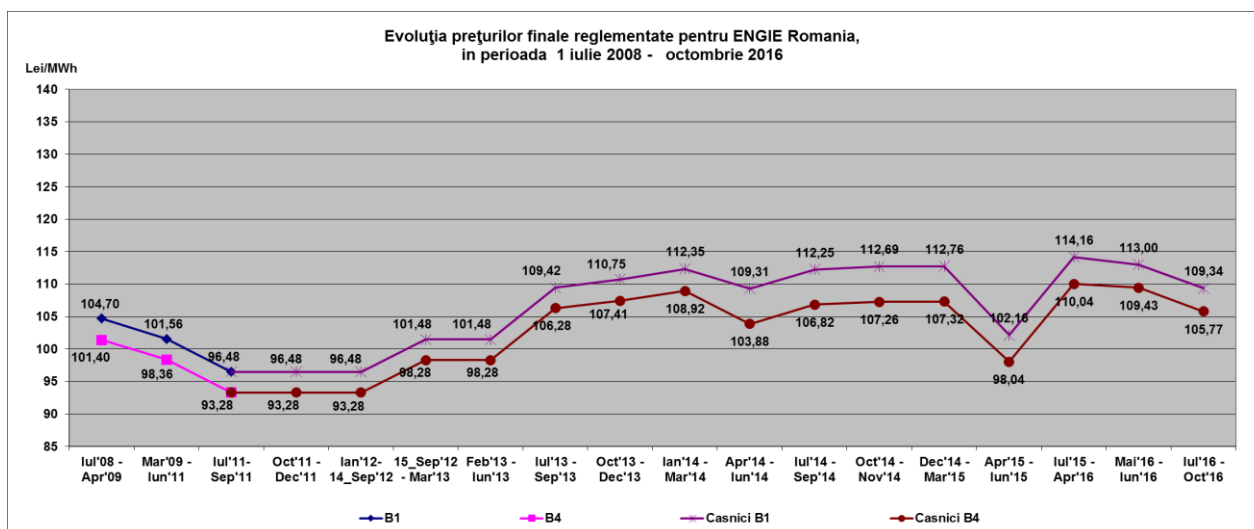
Pentru categoria de clienți B1, la nivelul anului 2016, pentru Societatea ENGIE ROMÂNIA S.A., prețurile reglementate au înregistrat o scădere de aproximativ 4,23%, comparativ cu decembrie 2015.

Prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea E.ON ENERGIE ROMÂNIA S.A. pentru clienții casnici:

Categoria de clienți	Lei/ MWh
A. Clienți finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	90,78
B. Clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	123,98
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	122,84
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	122,32
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	121,89

Pentru categoria de clienți B1, la nivelul anului 2016, pentru Societatea E.ON ENERGIE ROMÂNIA S.A., prețurile reglementate au înregistrat o scădere de aproximativ 4,70%, comparativ cu decembrie 2015.

Graficele următoare reflectă evoluția în timp a prețurilor reglementate la gaze naturale, începând cu 1 iulie 2008 și până în prezent.

În anul 2016, prețurile pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la operatori economici din sectorul gazelor naturale, au fost aprobate prin **Ordinele ANRE nr. 20, 22, 30, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 65, 66, 67.**

3. Perspective 2017 și concluzii

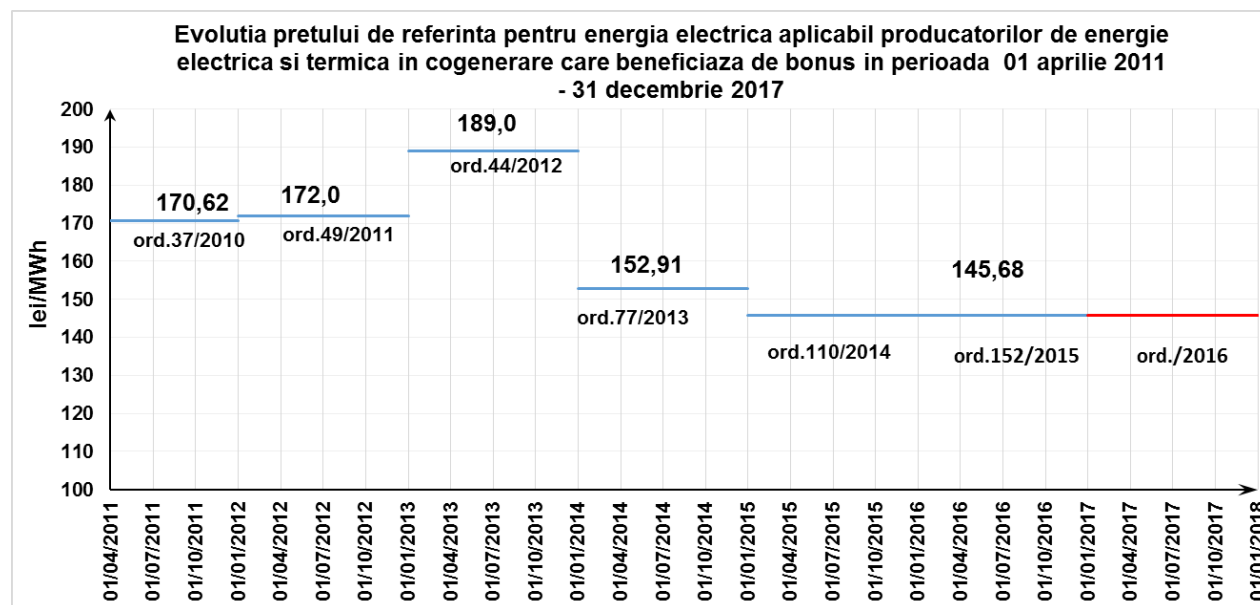
3.1. Energie electrică

Producerea energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență de către producătorii care beneficiază de schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență

Pentru anul 2017, prin prevederile **Ordinului ANRE nr. 68/2016** s-au stabilit *prețul de referință și prețurile reglementate pentru energia electrică livrată din centrale de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare*. Valorile (exclusiv TVA) sunt prezentate în tabelul de mai jos, comparativ cu cele stabilite pentru anul 2016 prin **Ordinul ANRE nr. 152/2014**:

Tip preț energie electrică	2016 lei/MWh	2017 lei/MWh
Preț de referință	145,68	145,68
Preț reglementat ore de zi	159,77	155,63
Preț reglementat ore de noapte	117,48	117,90
Preț reglementat zi/noapte pentru producători ce dețin numai unitați nedispecerizabile	145,68	145,68

Evoluția prețului de referință pentru energia electrică aplicată producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare care beneficiază de bonus în perioada 1 aprilie 2011 - 31 decembrie 2017 este prezentată în figura următoare.

La data redactării acestui raport, valorile *bonusului de referință* pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și *prețul de referință pentru energia termică produsă în cogenerare* pentru anul 2017 sunt încă în discuție.

În anul 2016, Ministerul Energiei a inițiat un proiect de lege privind modificarea și completarea *Hotărârii Guvernului nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă* care prevede printre altele: închiderea accesului la actuala schemă de sprijin pentru cogenerarea de înaltă eficiență la 31.12.2016, ridicarea restricției de aplicare a schemei de sprijin pentru centralele de mică putere și microcogenerare. Întrucât în proiect este prevăzut un termen de transpunere a modificărilor/completărilor în legislația secundară de un an de la data aprobării, proiectul *Metodologiei de stabilire a prețurilor de vânzare și a regimurilor de comercializare pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată din centrale de cogenerare de mică putere și centrale de microcogenerare* a fost eliminat din Planul de reglementări al ANRE pentru anul 2016.

Producerea energiei electrice și termice în cogenerare de către producători care nu accesează schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență

Prețurile de referință și prețurile reglementate pentru energia termică livrată în SACET din unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pentru anul 2017 sunt stabilite prin prevederile Ordinului ANRE nr. 69/2016. Valorile prețului de referință pentru energia termică (fără TVA) pentru anul 2016, respectiv pentru anul 2017, în funcție de tipul combustibilului majoritar utilizat în centrală, obligațiile de achiziționare de certificate de CO₂, diferențiate după tipul de consum, pentru populație, respectiv noncasnic sunt prezentate mai jos:

Tip combustibil	2016		2017
	Preț de energie termică cu obligația achiziționării certificate de CO ₂ (lei/MWh)	Preț de energie termică fără obligația achiziționării certificate de CO ₂ (lei/MWh)	Preț de energie termică care au/nu au obligația achiziționării certificate de CO ₂ * (lei/MWh)
combustibil solid	109,84	109,83	111,34
combustibil lemnos	154,26	154,25	155,98
biomasă agricolă	162,64	162,63	164,42
gaze naturale din rețeaua de transport populație	139,11	139,10	140,65
gaze naturale din rețeaua de distribuție populație	179,27	179,27	170,95
gaze naturale din rețeaua de transport noncasnici	173,95	173,94	175,73
gaze naturale din rețeaua de distribuție noncasnici	212,10	212,09	202,46

* Un singur producător are obligații de achiziționare certificate de CO₂ dar conform documentației transmise, pentru perioada analizată acesta nu a achiziționat certificate de CO₂, obligațiile urmând să fie acoperite din alocațiile gratuite pentru anul 2016 și certificatele rămase în contul societății din anul 2015. În consecință, au fost propuse spre aprobare prețuri nediferențiate pentru centrale care, conform legislației în vigoare, au obligația achiziționării de certificate de CO₂, respectiv pentru cele care nu au această obligație.

Prețuri și cantități în contractele reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică

Prețurile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice, stabilite la sfârșitul anului 2015 au fost menținute pe tot parcursul anului 2016, nefiind îndeplinite condițiile pentru ajustarea lor la sfârșitul semestrului I 2016.

Prețurile și cantitățile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe anul 2017 vor fi stabilite la sfârșitul anului 2016, în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță*, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 83/20.11.2013**, cu modificările și completările ulterioare.

Conform prognozelor de consum transmise de furnizorii de ultimă instanță, cantitatea totală de energie electrică estimată a fi preluată pe contracte reglementate în anul 2016 este de cca. 1,8 TWh. Având în vedere că, în conformitate cu termenele limită prevăzute de Ordinul ANRE nr. 83/2013, la această dată nu au fost primite de la producători datele și informațiile de fundamentare a costurilor/veniturilor și producțiilor/livrărilor aferente anului 2017, nu se poate face o estimare privind evoluția prețului mediu din contractele reglementate pentru anul 2017.

Activități cu caracter de monopol în sectorul energiei electrice - tarife reglementate

Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice care se vor aplica în primul semestru al anului 2017 sunt cele aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 27/2016**, completat prin **Ordinul ANRE nr. 33/2016**, deoarece în conformitate cu prevederile *Metodologiei*, ANRE nu revizuieste aceste tarife începând cu data de 1 ianuarie 2017. Până la 1 iulie 2017, ANRE urmează să analizeze evoluția parametrilor care au stat la baza determinării acestor tarife și va ajusta tarifele, dacă va fi cazul. Veniturile liniarizate ale operatorului de transport și de sistem, prognozate pentru cea de-a treia perioadă de reglementare, conduc la o **scădere cu cca. 1 % în termeni reali a tarifului mediu de transport al energiei electrice** pentru perioada 1 iulie 2017 – 30 iunie 2018, față de perioada tarifară prezentă.

În perioada 15 octombrie – 15 noiembrie, ANRE analizează propunerea de modificare a **tarifelor de distribuție a energiei electrice** transmise de operatorii de distribuție conform prevederilor *Metodologiei*, urmărind ca acestea să fie revizuite începând cu data de 1 ianuarie 2017. În prezent se analizează modul în care au fost îndeplinite planurile de investiții asumate de operatori, țintele de pierderi proprii tehnologice, veniturile din energia electrică distribuită, din energia reactivă și din alte activități reglementate, precum și nivelul costurilor de operare și mentenanță necontrolabile.

Până în prezent nu se dispune de rezultatele menționate, care să permită o bună estimare a evoluției acestor tarife, dar unii dintre operatorii de distribuție au solicitat creșterea cu cca. 3 % a tarifelor actuale, iar alții scăderea cu cca. 3 % a tarifelor actuale.

Tarifele pentru serviciul de sistem aplicate în prima jumătate a anului 2017 sunt cele aflate în prezent în vigoare. În scopul asigurării siguranței în funcționare a SEN în vârful de consum de energie electrică din iarna 2016-2017, este posibil ca C.N.T.E.E. Transelectrica S.A. să solicite suplimentarea rezervelor de putere activă și a achiziționării acestora în regim reglementat de la producătorii care dețin grupuri cu posibilitatea de utilizare a combustibilului alternativ - păcură. Această suplimentare ar conduce la o majorare a costurilor cu achiziția serviciilor tehnologice de sistem, ceea ce implică o **creștere a tarifului pentru serviciul de sistem cu cca. 3 % până la sfârșitul primului semestru al anului 2017, cu impact ne semnificativ asupra prețului energiei electrice la clienții finali**. Până la data prezentului raport, C.N.T.E.E. Transelectrica S.A. nu a informat ANRE cu privire la suplimentarea rezervelor de putere activă.

Din analizele realizate până în prezent asupra activității operatorului pieței de energie electrică, se poate estima că reducerea aprobată începând cu data de 1 august 2016 a componentelor tarifului reglementat practicat de operatorul de piață va conduce la echilibrarea costurilor aferente activității de administrare a piețelor centralizate cu veniturile obținute din aplicarea tarifului reglementat, în cadrul marjei de profit reglementat al operatorului, prevăzută de *Metodologie*. Totuși, având în vedere corecția eșalonată pe șase ani rezultată în anul 2014 precum și a celei rezultate în anul 2015, apreciem că este posibil ca **tariful reglementat practicat de operatorul pieței de energie**, să înregistreze începând cu data de 1 ianuarie 2017 o **scădere de până la 3 %, cu efecte totuși ne semnificative asupra prețului energiei electrice plătit de clienții finali**.

Tarife reglementate aferente clienților casnici

Tarifele reglementate aferente clienților casnici, aplicabile începând cu 01.01.2017 vor fi stabilite la sfârșitul anului 2016, conform prevederilor *Metodologiei* aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 92/2015**. Având în vedere că la această dată nu se cunoaște evoluția prețului mediu din contractele reglementate pentru anul 2017 și în conformitate cu termenele limită prevăzute de *Metodologia* aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 92/2015**, nu au fost primite de la furnizorii de ultimă instanță datele și informațiile de fundamentare a valorilor extra-profitului/pierderii corespunzătoare anului 2016, nu se poate face o estimare privind evoluția prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate pentru anul 2017.

În anul 2017 vor fi parcurse **etapele 12 și 13 de eliminare a tarifelor reglementate**, procentele de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții finali care nu au uzat de eligibilitate fiind:

- 100 % din consumul clienților non-casnici și 80 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 12 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2017 - 30.06.2017);
- 100 % din consumul clienților non-casnici și 90 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 13 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2017 - 31.12.2017).

În baza *Metodologiei* aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 92/2015**, vor fi avizate valorile tarifelor CPC pentru etapele 12 și 13 de eliminare a tarifelor reglementate, astfel:

- pentru etapa 12 la sfârșitul anului 2016;
- pentru etapa 13 la sfârșitul semestrului I 2017.

Având în vedere că, în conformitate cu termenele limită prevăzute de *Metodologia* aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 92/2015**, la această dată nu au fost primite de la furnizorii de ultimă instanță datele și informațiile de fundamentare a valorilor extra-profitului/pierderii corespunzătoare anului 2016, nu se poate face o estimare privind evoluția prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife CPC pentru anul 2017.

3.2 Gaze naturale

Pentru **activitatea de transport**, având în vedere prevederile *Regulamentului (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale* a fost aprobată de către ANRE metodologia de tarifare tip ”intrare-ieșire”. *Regulamentul (CE) nr. 715/2009* stabilește că „tarifele pentru utilizatorii de rețele sunt nediscriminatorii și se stabilesc separat pentru fiecare punct de intrare sau punct de ieșire în/din sistemul de transport. Mecanismele de alocare a costurilor și metodologia de stabilire a ratelor în ce privește punctele de intrare și de ieșire se aprobă de către autoritățile de reglementare naționale.”

Evoluția tarifelor activității de transport pentru anul de reglementare 2017-2018 va fi determinată de fundamentarea venitului total și a venitului reglementat, bazată pe datele, informațiile și documentele necesare pentru justificarea elementelor de fundamentare, și se referă în principal la:

- a) cantitățile de gaze naturale transportate prin sistemul de transport și capacitățile rezervate pe fiecare tip de serviciu de transport al gazelor naturale, având în vedere contractele încheiate pentru ultimul an al perioadei de reglementare;
- b) cantitățile de gaze naturale transportate prin sistemul de transport și capacitățile rezervate pe fiecare tip de serviciu de transport al gazelor naturale, pentru primul an al noii perioade de reglementare, estimate având în vedere solicitările pentru rezervarea de capacitate transmise de utilizatorii de rețea conform prevederilor legale în vigoare;
- c) datele pe baza cărora se fundamentează venitul total și venitul reglementat;
- d) situația costurilor și alocarea acestora în OPEX, CAPEX și CPD, respectiv în fixe și variabile;
- e) propunerea de alocare a venitului total pentru activitatea de transport al gazelor naturale în componenta fixă pe fiecare grup și componenta volumetrică;
- f) propunerea privind rata anuală de creștere a eficienței economice a activității de transport al gazelor naturale pentru perioada de reglementare;
- g) alte date sau informații necesare stabilirii venitului total, a venitului reglementat și a tarifelor de transport, generate de aplicarea actelor normative în vigoare;
- h) raportul de separare contabilă a activităților reglementate în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Toate aceste elemente ar putea genera o modificare a tarifelor de transport, începând cu **1 octombrie 2017**, în condițiile în care ANRE nu poate controla evoluția volumelor de gaze naturale efectiv transportate în anii de reglementare 2016 – 2017 și 2017 – 2018, a nivelului taxelor și impozitelor impuse de autoritățile centrale și locale. De asemenea, trebuie avute în vedere și proiectele majore de interconectare într-o piață unică europeană și de diversificare a surselor de gaze naturale, ceea ce implică asigurarea investițională pentru transportul gazelor din Marea Neagră în România și către țările din Uniunea Europeană.

Precizăm că taxa pe monopol are o pondere semnificativă în structura tarifelor de transport. Spre exemplificare, la nivelul anului 2016, în componenta volumetrică a tarifelor de transport aprobate pentru SNTGN TRANSGAZ S.A. **această taxă a avut o pondere de cca. 3% pentru cantitatea de gaze naturale transportată către sistemele de distribuție, respectiv 20% pentru cantitatea de gaze naturale transportată numai prin Sistemul național de transport.**

De asemenea, **ponderea costurilor asupra cărora operatorul nu poate interveni, dar sunt necesare pentru desfășurarea activității (taxe, impozite impuse de autoritățile centrale și locale), incluse în tariful mediu de transport este de 17%.**

Pentru **activitatea de distribuție**, la data de **1 aprilie 2017**, evoluția tarifelor de distribuție va fi determinată, conform reglementărilor în vigoare, de ajustarea veniturilor pentru un număr de 39 de operatori licențiați, conform formulelor din **Ordinul ANRE nr. 42/2013**, cu modificările și completările ulterioare, cu următorii factori:

- a. rata inflației;
- b. rata de creștere a eficienței activității reglementate;
- c. modificarea costurilor preluate direct determinate de factori externi și în afara controlului titularului de licență, reprezentând taxe, impozite, altele asemenea, impuse de autoritățile locale și centrale, conform prevederilor legislației în vigoare;
- d. componenta de corecție pentru capitalul investit, în anul anterior de reglementare, cu excepția titularilor nou-licențiați, reprezentând imobilizările corporale/necorporale realizate și puse în funcțiune în anul anterior;
- e. costuri neprevăzute, determinate de factori imprevizibili, externi și în afara controlului operatorului;
- f. diferența unitară de venit total datorată variației dintre cantitatea estimată și cea efectiv distribuită în anul anterior;
- g. componenta de corecție a consumului tehnologic.

Toate aceste elemente de ajustare ar putea genera o modificare a tarifelor de distribuție, în condițiile în care ANRE nu poate controla evoluția volumelor de gaze naturale efectiv distribuite în anii 2016 și 2017, și a nivelului taxelor și impozitelor impuse de autoritățile centrale și locale.

Taxa pe monopol și taxa pe construcții speciale au o pondere semnificativă în structura tarifelor de distribuție. **Spre exemplificare, la nivelul datei de 1 mai 2016, nivelul acestora reprezintă cca. 6% din tariful mediu de distribuție aprobat pentru operatorul DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L., iar pentru operatorul E.ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A., nivelul acestora reprezintă cca 4% din tarif.**

De asemenea, **în cadrul tarifului mediu de distribuție nivelul costurilor asupra cărora operatorul nu poate interveni (taxe, impozite impuse de autoritățile centrale și locale) reprezintă o pondere de cca. 11% pentru operatorul DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L. iar pentru operatorul E.ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A., nivelul acestora reprezintă o pondere de cca. 9%.**

Pentru **activitatea de înmagazinare**, la data de **1 aprilie 2017** se va realiza fundamentarea veniturilor pentru cei doi operatori licențiați pentru desfășurarea activității de înmagazinare, conform procedurii de stabilire a venitului de bază din **Ordinul ANRE nr. 22/2012**, pe baza următoarelor elemente:

- a. capacitățile rezervate și volumele vehiculate prin sistemul de transport, respectiv prin sistemul de distribuție, capacitățile rezervate și volumele injectate, stocate și extrase în și din depozitele subterane;

b. portofoliul de contracte de achiziție a gazelor naturale din producția internă și din import respectiv pentru serviciile de transport, înmagazinare subterană și/sau de distribuție;

c. structura de clienți/consumatori, cu prezentarea caracteristicilor specifice fiecărei categorii (factori de sarcină, consum anual, vârfuri de consum etc.).

Aceste elemente se vor referi atât la realizările din lunile anului de reglementare, anterioare depunerii fundamentărilor, cât și la estimările titularului de licență pentru fiecare an al perioadei de reglementare;

d. evidențele contabile reglementate, pentru care se fundamentează venitul de bază.

e. propunerile privind rata de creștere a eficienței economice a activității reglementate pentru perioada de reglementare. Propunerile privind rata de creștere a eficienței economice se referă la aprecierea de către titularul de licență a valorii factorului X din formulele de ajustare;

f. propunerile de prețuri și/sau tarife reglementate. Propunerile de prețuri și/sau tarife reglementate vor reflecta structura de prețuri și/sau tarife estimată de către titularul de licență, având în vedere venitul de bază și costurile preluate direct fundamentate de titularul de licență.

Ținând cont de procesul de separare juridică demarat la SNGN ROMGAZ S.A. Mediaș, **toate aceste elemente ar putea genera o modificare a tarifelor de înmagazinare**, în condițiile în care ANRE nu controlează evoluția volumelor de gaze naturale efectiv injectate/extrase în anii de reglementare 2016 - 2017 și 2017 - 2018, a nivelului taxelor și impozitelor impuse de autoritățile centrale și locale.

În ceea ce privește **activitatea de furnizare**, pentru anul 2017, odată cu fundamentarea veniturilor aferente activității de furnizare reglementată și ținând cont de faptul că un număr mare de clienți casnici vor avea un consum redus de gaze naturale din total consum, este posibil să se înregistreze evoluții crescătoare a prețurilor aferente activității de furnizare gaze naturale.

Referitor la evoluția **prețurilor de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat** în anul 2017, în conformitate cu prevederile *Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 64/2016 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației se stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerului de resort, doar până la data de 31 martie 2017.

Astfel, potrivit prevederilor art. 177, alin. (3⁵) din *Legea nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, începând cu data de 1 decembrie 2016 până la data de 31 decembrie 2017, fiecare furnizor de gaze naturale care nu are și calitatea de producător, în măsura în care contactează vânzarea/cumpărarea de gaze naturale, are obligația să încheie contracte pe piețele centralizate din România, transparent și nediscriminatoriu, în conformitate cu reglementările emise de ANRE, pentru:

a) cumpărarea unei cantități minime de gaze naturale care nu poate fi mai mică decât cea reprezentată de o cotă procentuală, stabilită prin hotărâre a Guvernului, din cantitatea de gaze naturale pentru care încheie contracte de vânzare-cumpărare, în perioada respectivă, în calitate de cumpărător;

b) vânzarea unei cantități minime de gaze naturale către clienții angro, care nu poate fi mai mică decât cea reprezentată de o cotă procentuală, stabilită prin hotărâre a Guvernului, din cantitatea de gaze naturale pentru care încheie contracte de vânzare-cumpărare, în perioada respectivă, cu clienții angro, în calitate de vânzător.

Conform proiectului de *Hotărâre pentru stabilirea cotelor procentuale prevăzute la art. 177, alin. (3⁴) și (3⁵) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare*, publicat la secțiunea transparentă decizională pe pagina de internet a Ministerului Energiei, pentru:

- cantitățile prevăzute la art. 177, alin (3⁵), litera a), cota procentuală stabilită de Guvern este de 20% ;

- cantitățile prevăzute la art. 177, alin (3⁵), litera b), cota procentuală stabilită de Guvern este de 30%.

Conform notelor de fundamentare ale *Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 64/2016* și proiectului de *Hotărâre de Guvern* implementarea actelor normative a avut ca scop asigurarea mecanismelor necesare instituirii unui mediu competitiv, transparent și nediscriminatoriu pentru derularea tranzacțiilor cu gaze naturale pe piața din România, fiind asigurate și premisele pentru valorificarea gazelor naturale din România, la prețuri reale, de piață, determinate pe baza cererii și ofertei.

În aceste condiții, singura estimare pe care o putem avea în vedere este cea care are la bază prețul gazelor naturale ca marfă, conform prețului de import al gazelor naturale înregistrat în lunile iulie-septembrie 2016 (din ultimele informații disponibile).

Astfel, ținând cont de următoarele ipoteze de calcul:

- prețul gazelor naturale ca marfă va crește de la valoarea de 60,00 lei/MWh, conform *Hotărârii Guvernului nr. 461/2016*, la valoarea medie de 64 lei/MWh, conform prețurilor de import raportate în perioada iulie-septembrie 2016;
- nivelul stocului minim de gaze naturale pe care fiecare titular al licenței de furnizare a gazelor naturale are obligația de a-l constitui în depozitele de înmagazinare subterană, stabilit conform prevederilor *Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 28/2016*, rămâne la nivelul celui stabilit pentru perioada ciclului de înmagazinare 2016-2017 (această ipoteză presupune adăugarea costurilor cu înmagazinarea, stocul reprezentând circa 34% din consumul din perioada de iarnă);
- tarifele serviciilor de distribuție, transport și înmagazinare se mențin la valorile aprobate în anul 2016;
- consumul clienților casnici se menține la valoarea anterioară luată în considerare la evaluarea sumei fixe unitare,

prețurile de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat pentru clienții casnici ar putea să crească cu aproximativ 4%, începând cu 1 aprilie 2017.

*

* *

Cadrul instituțional și legal pe baza căruia reglementatorul trebuie să ia decizii și calitatea deciziilor luate de acesta reprezintă două dimensiuni definitorii pentru crearea unui cadru eficient de reglementare, capabil să sprijine o bună performanță a sectorului energetic.

Pentru a găsi soluții pentru problemele energetice și climatice ale țării noastre și pentru a garanta aprovizionarea cu energie furnizată la prețuri accesibile și în condiții de securitate a gospodăriilor și a întreprinderilor, Romania are nevoie de o strategie care să promoveze o piață a energiei care să fie competitivă, integrată și fluidă, și care să ofere un pilon de bază solid pentru a asigura direcționarea energiei acolo unde este necesar.